video magazin

1991.
VII. évf. 8. (49.) szám
Ára: 65 Ft

ROBERT DE NIRO,
AZ ÁTVÁLTOZÓMŰVÉSZ

SZÍNÉSZSZERELMEK

A GOLAN-GLOBUS
SZTORI

Az öntudatos
Sophie Marceau

Talán a legjobb...

RAKS típusú audió- és videókazettákat a RAVILL-tól!

Megrendelhetők: KÉSZÁRU PROFITCENTRUM

RAVILL

Híradástechnikai Üzletág
1091 Budapest IX., Üllői út 51.
***Telefon:* 134-2550/217, 247 m.**
Kaphatók az Elektron Szaküzletekben

Kedves Olvasó!

E hónaptól a trükk birodalmába vezetjük el Önt! Bizony már bő három esztendeje, hogy Kamerasuli néven sorozatba kezdtünk, hogy minél többen ismerkedhessenek meg a kamkorderekkel, kezelésükkel, helyes használatukkal. Akkortájt még igencsak luxusnak számított a videóipar e csodája, ám ma már idehaza is kezd mind természetesebbé válni, hogy a képmagnó mellett a kamkorder is hozzátartozik a családi videófelszereléshez.

Az egykori, néhány ezres honi kamkordertábor mára meghaladhatta a százezret. Sokan vannak túl a családi összejövetelek egyszerű rögzítésén, a videópolcon ott sorakoznak a közelmúlt nyaralásainak, születésnapjainak, karácsonyainak felvételei, s bizonyára elkészülnek majd a jövendő családi ünnepségek emlékképei is. Talán tudat alatt, de ott lappanghat az igény, hogy az unalmassá váló, megszokott képek helyett újszerű felvételekkel lepjük meg magunkat, családunkat, barátainkat.

Ehhez nyújthat segítséget új sorozatunk, melyben szakavatott szerző kíséri el az olvasót a házilagosan is megvalósítható egyszerűbb és bonyolultabb kameratrükkök világába. Molnár Miklós operatőr képes cselszövéseinek segítségével különleges képhatásokat varázsolhat majd kamkorderével a képernyőre. Ám azok se búslakodjanak, akiknek ma még csak egyetlen szerény képmagnó jelenti a videózást. Ha szeretne kamkordert vásárolni, idővel bizonyára meg is tudja venni, s akkor érdemes lesz újra fellapozni A trükk birodalma sorozatot csakúgy, mint a Kamerasuli egykori fejezeteit.

Falus Tamás

A Magazin BT kiadványa
Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti szerkesztő: Bagoly Melinda
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség és levélcíme:
1135 Budapest XIII., Frangepán u. 50–56.
Telefon: 111-0893, 111-9004
Telefax: 131-8173
Kiadja a Magazin BT
Felelős kiadó:
dr. Laczkó Ildikó ügyvezető igazgató
Szedés: UNIÓ Fényszedő Üzem
Színbontás: Révai Repro Kft.
Nyomás:
Révai–Óbuda Nyomda Kft.
Fv.: Bánáti László ügyvezető igazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető a Kiadónál,
bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál,
a Posta hírlapüzleteiben és a
Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál
(HELIR) 1900 Budapest XIII., Lehel u.
10/a., közvetlenül vagy postautalványon,
valamint átutalással
a HELIR Postabank Rt. 219-98636,
021-02799 sz. pénzforgalmi jelzőszámra
HU ISSN 0237-5141

video magazin

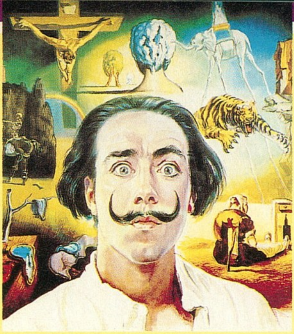
Bronzbarnák

Les Bronzés

Egy túláradóan vidám francia komédia hat párizsi turistáról, akik hétköznapjaik unalmát felcserélik nyolcnapi afrikai kikapcsolódásra, mégpedig a következő jelszóval és reménnyel: „Tenger, szex és napsütés".

Színes, szinkronizált francia vígjáték
Főszereplők: Josiane Balasko, Gérard Jugnot, Marie-Anne Chazel
Rendezte: Patrice Leconte
100 perc

U. G. C

Dali

New York, 1940. Dali egy piros szalaggal felerősített hosszú franciakenyérrel a feje tetején és feleségével, Galával az oldalán partra lép Amerikában. A meghökkent újságírókkal közli: „Én vagyok Salvador Dali, a század zsenije". A Picasso Kalandjaihoz hasonlító szellemes filmben megelevenedik előttünk a szürrealizmus kiemelkedő alakjának élete, polgárpukkasztó botrányai, más művészekhez és az amerikai felsőtízezerhez fűződő, olykor pikáns kapcsolatai, és ízelítőt kapunk a rá oly jellemző, megdöbbentő erotikus víziókból is...

Színes, feliratos olasz-spanyol szatira (angol hanggal)
Főszereplők: Lorenzo Quin, Sarah Douglas, Michael Catlin
Rendezte: Antonio Ribas

D. B. MEDIA

Saint Tropez-i leánykereskedők

Saint Tropez vice

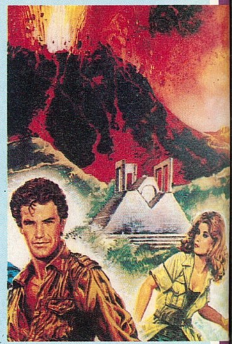

Tony, a párizsi aranyifjú utasításba kapja a divatcég álcája alatt tevékenykedő HORSCH-Szervezettől, hogy a francia nagypolgári családok szépséges lánykáit csábítsa el és jutalék ellenében adja át őket a szervezetnek. Tony „udvarolni" kezd Severine-nek, akinek gyámja befolyásos politikus. A lány nem tud ellenállni a fiúnak, amikor az rábeszéli, menjen vele Saint Tropezbe divatfotózásra, de ne szóljon róla senkinek. Ezek a fotózások valójában arra teremtenek alkalmat, hogy az arab emírátusokat „friss hússal" ellátó felhajtók megtekinthessék és kiválaszthassák a kínálatból a megfelelő lányokat...

Színes, szinkronizált francia erotikus film
Főszereplők: Yves Jourffroy, Henri Poirier, Laurence Savin
Rendezte: Jean Rougeron
85 perc
Csak 18 éven felülieknek!

Pyrine Film

Gwendoline

Gwendoline, a gyönyörű francia lány barátnőjével Távol-Keletre utazik, hogy megtalálja apját, aki egzotikus lepkéket gyűjt. A két nőnek azonban már megérkezésükkor egy sor veszélyes kalandon kell átesnie. Szerencséjükre segítőtársra lelnek Villar, a vagány matróz személyében, aki kimenti a hölgyeket a nehéz helyzetekből. Villar számára ugyan egyre terhesebb alkalmi ismerőseinek jelenléte, végül mégiscsak rááll, hogy megkeressék Gwendoline apját. Ez viszont egyáltalán nem olyan egyszerű feladat, hisz meg kell küzdeniük a kalózokkal, a dzsungellel, a sivataggal. Az igazi megpróbáltatás azonban akkor vár rájuk, amikor harcias amazonok fogságába kerülnek...

Színes, szinkronizált francia erotikus kalandfilm
Főszereplők: Tawny Kitaen, Brent Huff, Zabou
Rendező: Just Jeackin
102 perc
Csak 16 éven felülieknek!

Pyrine Film

Látogatás Játékországban

Babes In Toyland

Cincinnatiban is, mint mindenütt a világon, karácsonyra készülnek. A 11 éves Lisa vigyáz öccsére, amíg mamájuk dolgozik. A kislány mégis kimerészkedik a tomboló hóviharba, hogy meglátogassa barátnőjét, aki a játékáruház eladója. Szánkót kap tőle ajándékba, amit rögtön ki is próbál, ám egy ütközés során eszméletét veszti. Játékország különös világában tér magához, ahol jók és gonoszak élnek...

Színes, szinkronizált amerikai mesefilm
Főszereplők: Drew Barrymore, Richard Mulligan, Eileen Brennan
Rendezte: Clive Donner

Orion

Sissi

Ferenc József császár házasodni készül. Anyjának választottja a német hercegkisasszony, Nené. A császár azonban Nené húgába, a tizenhat éves Erzsébetbe, becenevén Sissibe szerelmes. Sissi nem akar nővére boldogságának útjába állni, de a császár kitartó, és nemsokára bejelenti eljegyzését Sissi hercegnővel. A császár anyja csalódott: valóban egy gyermek lesz a jövendő császárné?

Színes, szinkronizált német film
Főszereplők: Romy Schneider, Karlheinz Böhm, Magda Schneider
Rendezte: Ernst Marischka
102 perc

Beta Film

ZOOM

Fő hivatal

Head Office

Két hulla egy reggel...

Egy multinacionális társaság éppen igája alá akarja gyűrni a fejlődő világ egy kis országát. A cég elnöke, hiába a világ legbefolyásosabb embereinek egyike, szüksége van a Külügyi Hivatal jóváhagyására, a közvélemény szimpátiájára. Céljaihoz Jack Isselt, egy befolyásos szenátor fiát kívánja felhasználni, aki friss diplomájával a zsebében azonnal az üzleti világ csúcsán találja magát...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Judge Reinhold, Lori-Nana Engler, Eddie Albert
Írta és rendezte: Ken Finkleman
88 perc

Weintraub

A hazárdőr

The Jigsaw Man

A kém, aki hazáját elárulta, a legrosszabbra számíthat. Megfosztják múltjától, tönkreteszik hírnevét és életét. Amikor új arccal és új személyiséggel visszatér a „halálból", benyújtja a számlát, mert anélkül aligha tudna tovább létezni. Az élete ettől kezdve hajszálon függ...

Színes, szinkronizált angol kémfilm
Főszereplők: Michael Caine, Sir Lawrence Olivier, Robert Powell, Susan George
Rendezte: Terence Young
90 perc

Weintraub

Add meg magad!

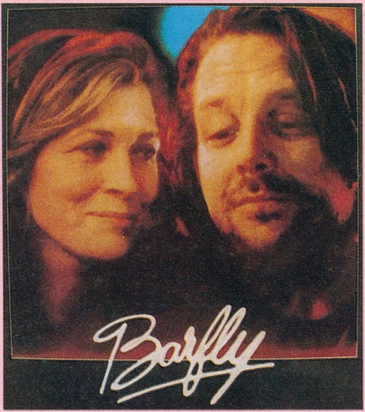
Surrender

Sean Steint, a sikeres írót felesége és élettársa jelentős tartásdíjért perli a válásokat követően. Így óvakodik a nőktől, kerül minden kapcsolatot. Egy napon azonban megismerkedik Daisyvel, beleszeret, ám szegény, sikertelen írónak állítja be magát. Azt akarja, hogy ne sikeréért, pénzéért, hanem önmagáért szeressék. Vajon megadja-e magát e szerelemnek, vagy tovább harcol ellene?

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Michael Caine, Sally Field, Steve Guttenberg
Rendezte: Jerry Belson

Cannon

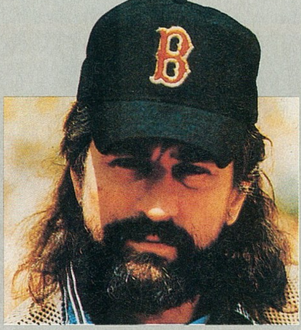
VICO

Törzsvendég

Henry, a valamikor tehetségesnek számító író egyre lejjebb süllyed az alkohol által kijelölt úton. Kocsmákból kocsmákba vetődik, s az egyikben találkozik Vandával. Kapcsolatukban az egyik fő összetartó erő az alkohol. E drámai film e különös züllött pár megpróbáltatásait jeleníti meg, két világsztár főszereplésével.

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Faye Dunaway, Mickey Rourke
Rendezte: Barbet Schroeder

A Penge

Jacknife

Megs hosszú idő után úgy dönt, meglátogatja egykori barátját, Dave-et, akivel annak idején együtt voltak Vietnamban. Dave nővérével, Marthával él magányosan, alkoholistaként, nem tud szabadulni vietnami emlékeitől. Megsszel közös bartájuk, Bobby előbb Dave, majd Megs életét is megmentette különös körülmények között, ám ő már nem tudott elmenekülni a halálos lövések elől. Megs felbukkanása gyökeresen megváltoztatja mind Dave, mind nővére életét...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Robert De Niro, Ed Harris, Kathy Baker
Rendezte: David Jones

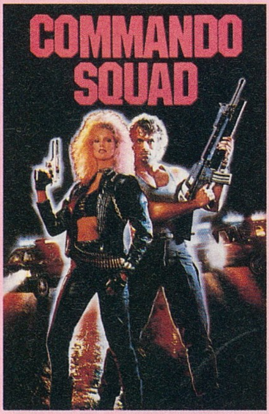

Jön!
Jön!
Jön!

A büntető

The Punisher

(1990)

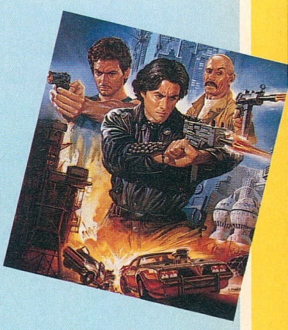

A kommandóegység

Az okos ás bátor Kate, akit a kábítószer-kereskedők elleni harcra képeztek ki, semmitől sem riad vissza. Ezúttal Mexikóba kell utaznia, hogy végezzen egy veszélyes bandával, amely ráadásul barátját is fogva tartja és brutális módszerekkel kínozza. Kate megtalálja a módját, hogy sikerrel vegye fel a küzdelmet a mexikói narkós bandával szemben...

Színes, szinkronizált amerikai film, 1988
Főszereplők: Katy Shower, Brian Thompson
Rendezte: Fred Olan Rey
93 perc

Traus World Entertainment

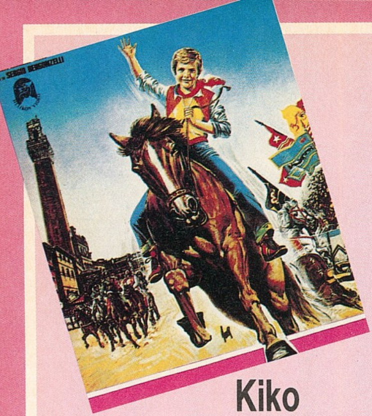
A bronxi halálosztó

The Bronx Executioner

New York, atomtámadás után. Azok, akik túlélték a katasztrófát, kénytelenek olyan androidokat és álemberi lényeket dolgoztatni, amelyeket korábban kibernetikus központokban hoztak létre. Néhány ilyen mesterségesen létrehozott lény hibás... Az androidokat a Super Sheriff rendőrhálózat tartja ellenőrzése alatt, ám egy napon az androidok az álemberi lények ellen fordulnak...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Gabriel Gori, Chuck Valenti, Alex Vitale
Rendezte: Bob Collins

Filman International

Kiko

Run Like the Wind Kiko

Kikót, a kiscsikót születésekor Jane-nek ajándékozzák. A szépen fejlődő csikó csaknem egy ármány áldozatául esik, a kis gazda azonban halálos beteg lesz. A sebtében megszervezett lóverseny sokat segít gyógyulásában, hiszen a győztes nem lesz más, mint Kiko.

Színes, magyarul beszélő olasz ifjúsági film
Főszereplők: Richard Harrison, Michelle Peirello, Silvia Monaco
Rendezte: Sergio Bergonzelli
88 perc

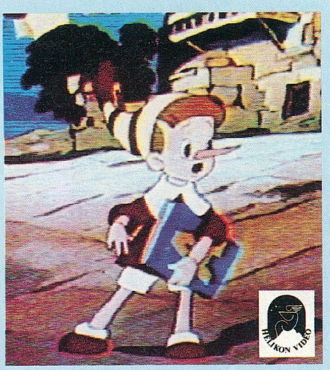

Hókirálynő

Snow Queen

Andersen mesealakjának, a Hókirálynőnek története elevenedik meg e rajzfilmen.

Színes, magyarul beszélő amerikai rajz-mesefilm
Rendezte: Jim Terry
60 perc

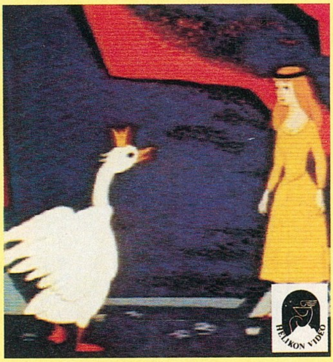

Pinocchio újabb kalandjai

The All New Adventures of Pinocchio

Az ismert mesealak kalandjai!

Színes, magyarul beszélő amerikai rajz-mesefilm
Rendezte: Jim Terry
60 perc

A hattyúk

Swans

Andersen meséit, egyebek mellett a hattyúvá változott fiúk történetét láthatjuk e kazettán.

Színes, magyarul beszélő amerikai rajz-mesefilm
Rendezte: Jim Terry
60 perc

REFLEKTORFÉNYBEN A PRODUCER:

MENAHEM GOLAN ÉS YORAM GLOBUS

„Ha csinálsz egy amerikai filmet, amelynek költségvetése kevesebb mint ötmillió dollár, van eleje, közepe és vége, és mégis veszteséges, akkor bizonyára hülye vagy”
(Menahem Golan)

Tiberias, a húszas évek Palesztinájának egyik kisvárosa sok lengyel kivándorlónak adott otthont. Itt született 1929-ben Menahem Golan, pontosabban Haifában, mert Tiberiasban nem volt kórház... Már gyerekkorában imádta a mozit, minden zsebpénzét a jegyekre költötte, sőt, néha beállt segíteni a gépészhez is. Golan elvégezte a középiskolát, majd jelentkezett az izraeli légierőbe, ahol két évig szolgált. Bár megkapta a pilótakiképzést, főleg kulturális vonalon tevékenykedett, összeszedett egy „brigádot”, műsort vezetett és rendezett, hasznosította a filmekből szerzett ötleteit.

10 dollárral Londonba

Leszerelése után a Tel Aviv-i Habimah színházban volt segédszínész, majd az igazgató ajánlólevelével és tíz dollárral a zsebében elutazott Londonba, ahol felvették az Academy of Music Drama hallgatóinak sorába. Színész szakon kapott ösztöndíjat, de komoly nyelvi nehézségei voltak, némelykor héber szavakat kevert Shakespeare míves angol szövegébe. Diáktársainak gyakran súgott instrukciókat, így rövidesen kiderült, hogy jobb rendező lenne, mint színész. Tanárai az Old Vic Schoolt javasolták, így ott folytatta tanulmányait rendezői szakon. Ösztöndíjából alig tudott megélni, ezért éjjeliőrként dolgozott az izraeli konzulátuson, szabadidejében pedig mosogatott, jégkrémet csomagolt, semmilyen munkát sem restellt, amivel pénzt lehetett keresni. A fontokra különben is szüksége volt, mert Izraelből ki akarta hozatni menyasszonyát, akivel még katona korában ismerkedett meg. Sikerült összekuporgatni a repülőjegy árát, a leányzó megérkezett, s rövidesen összeházasodtak, s a mai napig együtt élnek, az évek során három lányuk született... Golan megtanult mindent, amit az Old Vic-ben lehetett, megkapta a diplomáját és hitvesével visszaköltözött Izraelbe. A Nemzeti Színháznál kapott szerződést, számos sikeres darabot rendezett, mellesleg felfedezett egy fiatal humoristát, bizonyos *Efrájim Kishon*t, akinek vígjátékai roppant népszerű kasszadarabok lettek. Golan úr szíve csücskében azonban olthatatlan vágy lobogott a mozi iránt, s saját bevallása szerint egy kicsit unta már a színházat. Izrael az ötvenes évek végén nem dicsekedhetett jelentős filmiparral, így Golan elhatározta, hogy majd ő megteremti, de ehhez újra tanulnia kellett.

Izraelből Amerikába

Családjával átköltözött az Egyesült Államokba és a pater familias beiratkozott a New York University film tanszakára, majd jelentkezett *Roger Corman* rendezőnél, akiről köztudomáú volt, hogy szívesen foglalkoztat főiskolásokat. Corman éppen Európában forgatott, Golan beállt kellékesnek a produkcióba. A társaságban volt *Francis Ford Coppola* is, aki meghallván, hogy az izraeli fiatalember egy filmes ötletről tárgyal Cormannel, s húszezer dollárt kér, hogy megvalósítsa, rögtön a rendező hazafias érzéseire apellált, így ő kapta meg a lehetőséget és a dollárokat... A főiskolai bizonyítvánnyal a zsebében Golan hazatért és csakazértis megrendezte a mozit, mivel sikerült egy izraeli producert találnia. Az *El Doradó*t százezrek látták, s

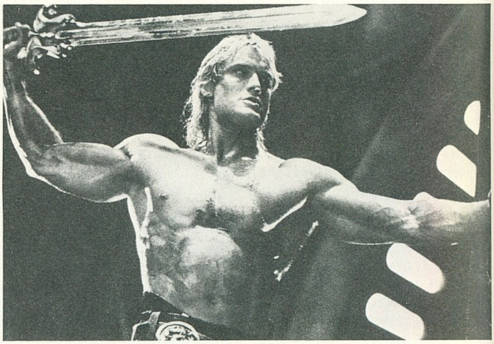
Brooke Shields, az álmodó szemű autóversenyző a Szahara című filmben. Oldalán a sejk fia – de nem Rudolf Valentino...

ekkoriban fogant meg az ötlet Golanban, hogy saját filmvállalatot alapít. Unokatestvére, *Yoram Globus* kiváló üzleti érzékkel megáldott fickó volt, s éppen akkor szerelt le, így ketten megalakították a *Noah* produkciós és forgalmazó társaságot, amely Golan apja után kapta a nevét. 1964-ben *Sallah* című filmjüket, amely Efrájim Kishon forgatókönyve alapján készült, Oscar-díjra jelölték. Egyre-másra aratták a sikereket, hazai és nemzetközi téren egyaránt, fesztiváldíjakat nyertek, s a Golan-Globus név kezdett ismertté válni a filmes körökben. Az izraeli mozik azonban, bár népszerűek voltak, mint például a *Lepke,* amelyben Tony Curtis egy zsidó gengsztert alakított, mégsem jutottak el a világ minden tájára, ez csak az amerikai filmekre volt jellemző.

MENAHEM GOLAN FILMJEI

1963 The Young Racers (kellékes)
Eldorado (rendező)
1964 Sallah
1966 Miztva Kahir [Trunk to Cairo] (+rendező)
La Fille de la mer morte (+rendező)
1969 What's Good for the Goose (csak rendező és társ-forgatókönyvíró)
1970 Margo (+rendező)
Lupo (+rendező)
1971 Ani Ohev Otach Rosa [I Love You, Rosa]
Queen of the Road (+rendező és forgatókönyvíró)
1972 Escape to the Sun (+rendező és társ-forgatókönyvíró)
1973 The House on Chelouche Street
Kazablan (+rendező)
1974 Lepke (+rendező)
1975 Tevye and His Seven Daughters (+rendező és társ-forgatókönyvíró
1976 The Passover Plot
1977 Operation Thunderbolt [Entebbee] (+rendező)
The Uranium Conspiracy (+rendező)
Eskimo Limon
1978 It's a Funny, Funny World
1979 The Magician of Lublin (+rendező)
Imi Hageneralit [My Mother the General]
Yotz 'im Kavua [Going Steady]
1980 The Apple (+rendező)
1981 New Year's Evil
Body and Soul
Enter the Ninja (Globus – producer, Golan – rendező, társ-forgatókönyvíró)
1982 That Championship Season
Hospital Massacre
Sapiches
Ahava Ilemeth [The secret of Yolanda]
Nana
House of the Long Shadows
1983 Ten to Midnight
One More Chance
Hercules
Revenge of the Ninja
The Ultimate Solution of Grace Quigley
Roman Zair
The Wicked Lady
1984 I'm Almost Not Crazy: John Cassavetes – The Man and His Work (dokumentumfilm)
Over the Brooklyn Bridge (+rendező)
The Seven Magnificent Galdiators
Bolero
Missing in Action
Breakdance 2.: Electric Boogaloo
Exterminator
Ninja III.: The Domination
Sword of the Valiant
Love Streams
Sahara
The Naked Face
Agatha Christie's Ordeal By Innocence
Mata Hari
Déja vu
Hot Resort
Thunder Alley
The Ambassador
1985 King Solomon's Mines
Runaway Train
Lifeforce
Invasion USA
Rappin'
Eskimo Ohgen
The Berlin Affair
1986 Hot Chili
The Delta Force (+rendező, társ-forgatókönyvíró)
Cobra
Invaders from Mars
The Texas Chainshaw Massacre II.
Mercenary Fighters
Firewalker
Over the Top (+rendező)
Allan Quatermain and the Lost City of Gold
1987 My African Adventure (+forgatókönyvíró)
Dutch Treat
Superman IV.
Death Wish IV.
American Ninja II.
Barfly
Masters of the Universe
Hanna's War (+rendező és forgatókönyvíró)
1988 Doin' Time on Blanet Earth
I giorni randagi
Manifesto
Messenger of Death
1989 Sindbad of the Seven Seas
The Kitchen Toto
River of Death
Beggars (+rendező)
Cyborg
1990 The Fifth Monkey
Night of the Living Dead
The Killing Streets
Captain America

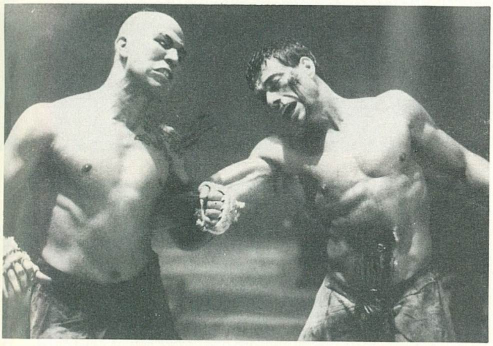
Dolph Lundgren a Világegyetem Uraiban. A hatévesek imádták

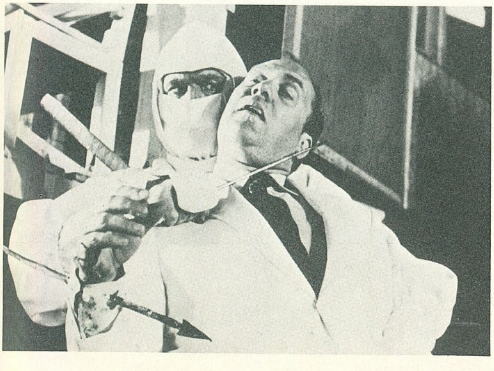
Forgalmazni is tudni kell... A Cannon Hegylakó-videója valósággal tarolt a piacon

A városi bosszúálló figurájával Charles Bronson a Golan–Globus istálló jellegzetes hőstípusa lett

Bunyó minden mennyiségben. A legény, aki adja: Jean-Claude Van Damme

A producer mint rendező – Menahem Golan filmjében Franco Nero lép színre nindzsaként...

Irány Hollywood, és a Cannon

A rokonok tehát felkerekedtek és a mozivilág fővárosába, Hollywoodba indultak. Hamar rájöttek, hogy csak saját produkciós vállalattal boldogulhatnak, így némi rábeszéléssel 350 ezer dollár hitelt szereztek egy holland banktól és megvásárolták a csőd szélén álló *Cannon* filmvállalatot. Ez 1979-ben történt, s ezután felgyorsultak az események. A Cannon-cég alacsony költségvetésű közönségfilmeket készített, nem a legnagyobb sztárokkal forgattak, viszont a szereplők részesültek a forgalmazás profitjából is, így megérte nekik az üzlet, és persze a népszerűség is, hiszen Golan és Globus eladták a filmek kábeltévé- és videóforgalmazási jogát, és megcélozták Európát is. Mindketten nagy gyakorlatot szereztek a terjesztésben, hiszen éveken át izraeli filmekkel „házaltak" a világban. Megvettek néhány mozihálózatot is, így filmjeik piaca biztos lett. A cég nyeresége 1986-ra elérte az évi 150 millió dollárt, a vetélytársak és persze az adóhivatal is gyanúsnak találta a dolgot. A hivatalnokok az utolsó cetliig átvizsgálták a Cannon-cég bevallásait, de legnagyobb bosszúságukra sehol sem találtak csalást. Az „izraeli szőnyegkereskedő", aholgy Hollywoodban „becézik" Golant, tisztességes úton jutott a nagy nyereséghez, s ez bizonyítja, hogy érti a dolgát. Megfelelő stábot alkalmaz, akik olvassák a benyújtott forgatókönyveket, ő maga csak azokkal foglalkozik, amelyekben emberei fantáziát látnak. Golan ars poeticája szerint nem azt kell filmvászonra vinni, ami történt, hanem azt, ami történhetett volna, s hogy a testes izraeli fickónak jó a szimata, ezt filmek sora támasztja alá, például a Bosszúvágy-sorozat Charles Bronsonnal, Chuck Norris Akcióban eltűnt című mozija vagy az amerikai nindzsa-széria Michael Dudikoffal.

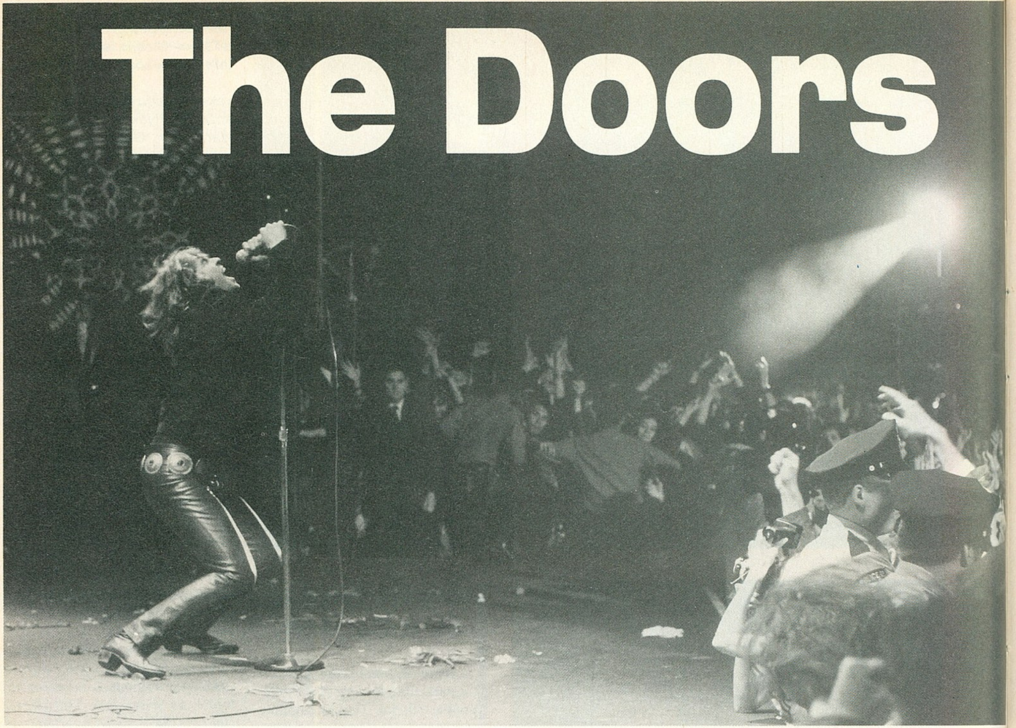
Menahem Golan és Yoram Globus nemcsak kereskedelmi sikerekre törekedtek. Mindenkit meglepett, amikor 1982-ben Jason Miller Pulitzer-díjas drámájának a That Championship Seasonnak producerei lettek, amely anyagilag nem jelentett sikert, de rámutatott arra, hogy a Cannon-cég az igényes filmek iránt is érdeklődik. Golan nem hanyagolta el a rendezést sem, ha már papírja is volt arról, hogy csinálhatja. 1987-ben rendezte – részben Magyarországon – a Hanna háborúját, amely a magyar Szenes Hannáról szól. A lány a harmincas években Budapestről vándorolt ki Palesztinába, majd a második világháború alatt tért haza, hogy angol katonák menekülését segítse. A németek elfogták és kivégezték. Maruschka Detmers alakította a főszerepet, s a film sikert aratott. 1989-ben a Koldusoperát vitte filmre, s ez is megnyerte a közönség tetszését. E filmek érdekessége, hogy mindkettő operatőre *Ragályi Elemér* volt.

Itt a 21st Century Film

1989. március 1. fordulópontot jelentett Mr. Golan történetében: Golan 21st Century Film néven új vállalatot alapított, amelyről így nyilatkozott: új cég, új filmek és persze a régi koncepció. Már ennek jegyében, 5 millió dolláros költségvetéssel készült el a *Captain America,* egy képregényhős filmre vitt kalandjai, *Az ötödik majom* című dráma Ben Kingsley főszereplésével, s a további tervek között szerepel a Pókember újabb megfilmesítése. Golan és Globus tehát szorgosan tevékenykednek, újabb mozihálózatokat vásárolnak és egyáltalán jelen vannak, s csak ideiglenesnek tekinthető Golan egyik cannes-i nyilatkozata, amely imígyen szólt: Uraim, van egy jó hírem. Ma nem vásároltunk semmit...

Trethon Judit

The Doors

Jim Morrison élete és halála igazi filmtéma. Talán éppen ezért tartott több mint tíz évig, mire minden akadály elhárult a Morrison-sztori megfilmesítése elől. Oliver Stone alkotása már a hazai mozikban is látható, s hamarosan a nagyvilág tékáiból videón is kölcsönözhető – ismerkedjünk meg elkészítésének kalandos történetével.

„Amikor 1971-ben meghalt, úgy éreztem magam, mint Kennedy halálakor – nyilatkozta a háromszoros Oscar-díjas rendező, aki a The Doors után az amerikai elnök elleni merénylet megfilmesítésére vállalkozott. – *Ugyanúgy összetört a halálának híre. Bálványoztam őt."*

Oliver Stone szenvedéllyel és szeretettel teli filmmel áldozott ifjúkori bálványa, Jim Morrison előtt. Íme az amerikai Premiere magazin által összeállított kronológia Morrison halálától a film elkészültéig.

1971

Jim Morrison, a milliók által imádott, önpusztító, exhibicionista rocksámán a biznisz taposómalma elől Párizsba menekül, hogy a költészetnek éljen. Ott tartózkodása idején olvassa egy fiatal Doors-megszállott, bizonyos Oliver Stone Doors-ihlette, szürrealista filmforgatókönyvét. Július 3-án, a fürdőkádban szívroham végez az énekessel. A Pére-Lachaise-ben temetik el, sírja azóta is zarándokhely.

A Doors másik három tagja, Robbie Krieger gitáros, John Densmore dobos és Ray Manzarek orgonista a tragédiától látszólag nem különösebben zavartatva folytatja az éppen zajló lemezfelvételeit. Pamela Courson, Morrison élettársa Jim végrendeletére hivatkozva egyedüli és kizárólagos örökösként szerényen mindent követel, ezzel szemben a három zenész 150 ezer dollárra tart igényt, amit állítólag Morrisonnak kölcsönöztek. Nyolc éven át húzódik a per.

1974

Heroin-túladagolás következtében meghal Pamela Courson. Édesapját, Columbus Cousont nevezik ki Morrison 512 ezer dolláros hagyatéka (plusz százalékos részesedés jövendő Doors-bevételekből) gondozójának. A végrendeletből feltűnően kihagyott Morrison család (Jim általában azt mondta, nem élnek a szülei) is követeli a jussát. Ötévi pereskedés után öt részre osztják Jim örökségét a Couson, a Morrison család és a zenekar három tagja között.

1978

Megjelenik az An American Prayer (Amarikai ima) című album, rajta Morrison előadásában saját versei, amelyek alá Manzarek írt zenét. Kezdetét veszi a Doors-revival.

1980

Napvilágot lát a No One Here Gets Out Alive (Innen senki sem jut ki élve) című Morrison-életrajz, amelyet eredetileg Jerry Hopkins írt, a végleges változat viszont Danny Sugarman műve. Több filmstúdió is érdeklődik, aztán visszalép. Aaron Russo producer fölkelti a Szombat esti láz óta világsztár John Travolta kíváncsiságát egy Morrison-film iránt, de aztán meghátrál, amint kiderül, hogy a könyv megfilmesítésének joga nem tartalmazza a Doors zenéje felhasználásának jogát is. Zene nélkül pedig... Az Elektra Records mindenesetre piacra dob egy válogatást az együttes legnagyobb slágereiből: az album 2,5 millió példányban talál vevőre.

1981

Halálának tizedik évében Morrison-lázban ég Amerika: életrajz, lemezek, a The End című Doors-dal Coppola: Apokalipszis most című filmjében, a tévéshow, a Rolling Stone magazin szeptemberi címlapja... nincs megállás.

Danny Sugarman, a Morrison-életrajz szerzője bemutatja a kitartóan érdeklődő Travoltát Manzareknek. Szóba kerül, hogy egy koncerten Morrison helyére Travolta álljon be a zenekarba – Krieger és Densmore persze nem mehet bele ekkora szentségtörésbe. Eközben Irving Azoff zenei menedzser és Robert Raymond ausztrál producer 50 ezer dolláros opciót kínál Sugarmannek a könyv 500 ezer dolláros filmjogáért. Raymondnak 5 ezer dollárjába kerül, hogy szakértőkkel kiderítse: a könyv jogai zenei jogokat nem tartalmaznak. Azoff visszalép.

Szeptemberben Sasha Harari, Izraelből Amerikába települt producer teszi le az 50 ezer dolláros opciót a könyvre, s egyúttal megállapodik Allan Carr producerrel (Pomádé), hogy az 275 ezer dollárt fizet Hopkinsnak és Sugarmannek, a könyv két szerzőjének, ha elkészült a film. Akár sejti, akár nem, nincs szabad útja a filmhez nélkülözhetetlen Doors-dalokhoz.

1982

Travolta tartozik egy filmmel a Paramountnak. Tartozását legszívesebben a Doors-filmmel róná le, s felkéri Brian De Palmát, írjon forgatókönyvet.

Eközben Harari és Carr bevonja William Friedkint, az Ördögűző rendezőjét, aki a Doors életben maradt három tagjának vétójogot ígér (noha nem adhat) a film forgatókönyvét, szereposztását illetően.

De Palma és Friedkin nem tud egymásról. Amint De Palma érte-

sül arról, hogy a Doors egyszerre két vasat tart a tűzben, kiszáll. A Paramount nem szalad az üzlet után, Travolta tervei kútba esenek. „Nagy csalódás ért, mert azt akartam hinni, hogy a Jim mögött álló emberekben is van valami az ő varázsából" – nyilatkozta.

Úgy tűnik, a Paramount és a Warner ekkor már egyaránt megvan a túl sok bonyodalommal járó Doors-film nélkül.

1983

Miközben a Doors-tagok elügyetlenkedni látszanak a dolgot, belép a képbe egy angol ingatlanügynök, Alan Graham, aki egy másfél órás tévé-dokumentumfilmet, egy 10 millió dolláros játékfilmet, egy életrajzot, egy egyetemi előadókörutat és egy hét hasonmást vonultató rockoperát tervez Jim Morrisonról. Egyetlen aduja van: felesége, Anne, Jim húga. Anne, aki egy elemi iskola könyvtárában dolgozik és egyetlen Doors-koncertet sem látott, a férje által tervezett filmben szeretné megőrizni bátyja jó hírnevét. Az ingatlanügynök egyszerűen sok pénzt akar.

1984

Harari végre rábírja a Doors tagjait, írják alá a szerződést, amely vétójogot biztosít számukra – egyebek mellett – a rendező kiválasztásában. Egy akadály legyőzve, ám marad még kettő: a Morrison és a Courson család, akik nemcsak egymást gyűlölik, hanem azt a szex-drog-rock'n'roll képet is, amelyet könyvében Sugarman fest Morrisonról. Márpedig családi hozzájárulás nélkül nincs film.

Újabb figurák lépnek be a történetbe: Tony Krantz és Tony Ludwig hollywoodi ügynökök, akik kedvelik a lehetetlen feladatokat. Ez ilyen. Arra a következtetésre jutnak, hogy a Doors-film elé tornyosuló akadályokat egyvalaki söpörheti csak félre: Bill Graham (csak névrokona Anne Morrison férjének), a 60-as évek legendás rockmenedzsere, aki annak idején a Doorsszal is dolgozott. Graham akcióba lép; repülővel ingázik a két család között, és sikerül is rábírnia őket a megállapodásra. Az egyezségből azonban a családok kívánságára a könyv kimarad. Harari ekkor hagyja a fenébe a könyv megfilmesítésére feljogosító opciót, mire a szerző, Sugarman elkeseredik: „Rajtam keresztül jutott a Doors közelébe, s most, hogy hozzájuk férkőzött, nincs szüksége rám. Ez kissé durva volt tőle."

1985

A Doors-sztori filmjogával bíró Krantz, Ludwig és Harari eladja az egész csomagot a Columbia Picturesnek, amely nekik 600 ezer, a zenekarnak pedig 750 ezer dollárt ígér. Csak egy baj van: még nincs forgatókönyv. Harari Oliver Stone-ra gondol, ő írta az Éjféli Expressz forgatókönyvét. Stone ügynöke rejtélyes okból nem továbbítja a felkérést, Harari erre Randall Johnsonnak ad 75 ezer dolláros megbízást, a Columbia pedig a biztonság kedvéért felkéri Tom Rickmant (A szénbányász lánya forgatókönyvíróját), hogy felügyelje fiatalabb pályatársa munkáját.

1986-1987

Egy héttel azután, hogy Johnson leadja a kész forgatókönyvet, a Columbia új elnöke, David Puttnam közli Hararival, nincs szándékában Doors-filmet finanszírozni. Hararit még aznap fölhívja Robert Lawrance a United Artiststól. Másnap reggel, ugyancsak telefonon a Warner illetékese érdeklődik. Harari újra megkeresi Oliver Stone-t, aki azonban a Szakasz forgatása miatt hirtelenjében nem vállalhat más munkát. Tony Ludwig, az Imagine Films Entertainment elnöke átvállalja a Columbia által korábban megígért összegeket, s 300 ezer dollárt kifizetvén a film elkészítésének közelébe jut. Felkérik Ralph L. Thomast egy új forgatókönyv írására 100 ezer dollárért, s a Morrison-életrajz eredeti szerzője, Jerry Hopkins feljegyzéseinek jogait megvásárolván értékes nyersanyaghoz jutnak, egyúttal kikerülve a Sugarman könyvével kapcsolatos problémákat is. Ralph L. Thomas leadja a kész forgatókönyvet. A leendő producereknek nem tetszik, felkérik Bob Dolmant (Willow), írjon másikat, 250 ezer dollárért.

1988

Szaladnak a hónapok, s Harari opciós ideje ismét a végéhez közeledik: vagy kifizeti a Doors 750 ezer dollárját, vagy elveszti a jogokat. Az Imagnie Filmsnek éppen nincs erre ennyi pénze. Harari Újra Hollywoodban házal. Az utolsó előtti napon Mario Kassar, a Carolco filmstúdió főnöke kinyitja a csekk-könyvét. Közel 1,5 millió dollárért (ami fedezi a Doorsnak járó pénzt, valamint a Columbia és az Imagine addigi ráfordításait) övé a Doors-sztori. És az álomrendező, Oliver Stone, aki időközben Sugarman egy másik könyve alapján már gondolkozott saját Doors-filmján, korábbi szerződése értelmében két filmmel tartozik a Carolconak. Végre nyugvópontshoz érkezhet a történet.

1989

Dolman elkészül a forgatókönyvvel, mindenkinek tetszik. Ki legyen a rendező? Egyebek között Francis Ford Coppola, Walter Hill, Barry Levinson és Martin Scorsese neve is fölmerül, végül Oliver Stone mellett döntenek, aki boldogan vállalja, miután az Evita megfilmesítésének terve meghiúsult. Elfogadják Stone-t a Doors tagjai is, akiket meggyőzött a vietnami háborúban játszódó Szakasz hiteles hatvanas évekbeli atmoszférája.

1990

A Courson családnak nem tetszik a forgatókönyv. Nem akarják, hogy a filmben a lányuknak bármi köze legyen Morrison halálához és a kábítószerhez. Érdekeik érvényesítésére egyetlen eszközük van: megakadályozni, hogy Morrison késői költészete belekerülhessen a filmbe. Oliver Stone San Franciscóba repül, hogy meggyőzze őket, de nem hajlandó a versek jogáért a film fölötti nagyobb ellenőrzés lehetőségét adni cserébe. Harari, a producer a Morrison szülőknél esdekel fiúk kései verseinek jogáért, hosszas győzködés után sikerrel. Néhány mellékfigura ábrázolhatóságának engedélyeztetése után végre elkezdődhet a forgatás.

Jim Morrison szerepét vagy kétszáz jelentkező közül Val Kilmer kapja, aki próbafelvételként a saját magáról készíttetett rockvideót adta oda Stone-nak, aki egyébként korábban tervezett Doorsfilmjében amúgy is vele akarta játszatni az énekest. Pamela Courson szerepét Meg Ryan kapta, Ray Manzarekét pedig Kyle MacLachlan.

Csaknem nyolcvan helyszínen forgattak, 30 ezer statisztát alkalmaztak, Nyugat-Hollywood önkormányzata 60 ezer dollárt kért csupán azért, hogy a stáb három éjjel dolgozhasson a Sunset Boulevardon. Oliver Stone vállalja a kritikát, hogy filmjében több a fiktív elem, mint tény, s elismeri, nagy súlyt helyezett Jim Morrison életének, életmódjának szenzációs oldalaira: „Akárhogy is, ezért engem meg fognak ölni."

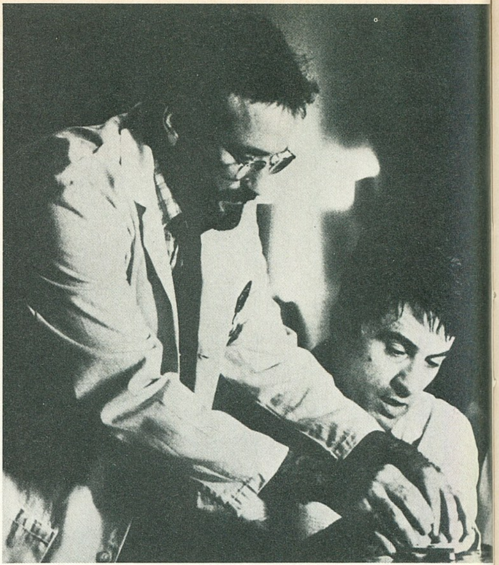
A Premiere nyomány:
Szőnyei Tamás

„Miért tartja néhány ember fontosnak, hogy hol jártam iskolába, hogy mi a hobbim vagy hogy mi a véleményem az apartheidről? Mi köze van ennek az egésznek az én színészi teljesítményemhez? Semmi. Abszolúte semmi."

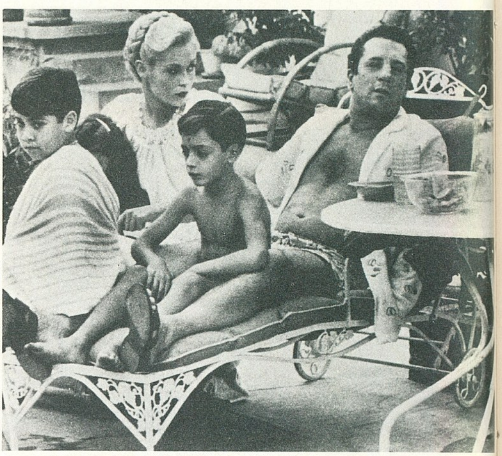
(Robert De Niro)

Robert De Niro

A DÜHÖNGŐ BIKA

Robin Williams partnereként a megrázó Ébredésekben

Dühöngő bika... Jake La Motta bőrében, 25 kiló önkéntes túlsúllyal

Való igaz! Semmi. Ám a közönségnek, a nézőnek, a rajongóknak elemi és elidegeníthetetlen joga, hogy bármilyen, a kedvencével kapcsolatos információról, hírről tudomást szerezhessen. Aki színészi pályára adja a fejét, annak számolnia kell azzal, hogy magánélete a nagyvilág előtt zajlik majd – tisztelet a kivételnek –, hiszen a színészek, amióta világ a világ – mindig is az érdeklődés középpontjában álltak. Az emberek pedig azért emberek, mert mindig az érdekli őket, amit nem látnak, amiről nem tudnak – karriertörténet, magánélet –, ellentétben a színészi teljesítménnyel, amit viszont mindenki megcsodálhat, ha ráfanyalodik egy De Niro filmre.

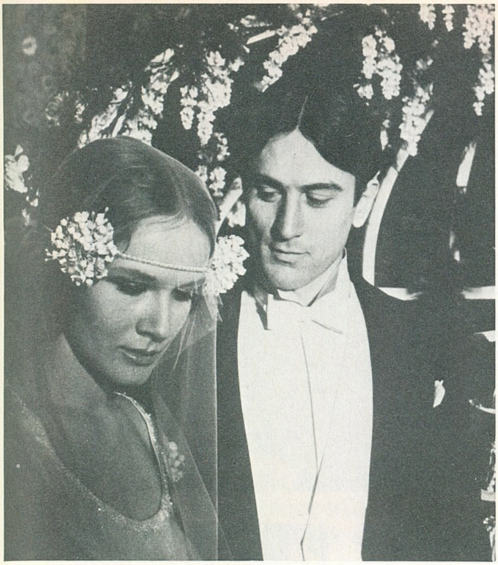
Az ifjú Robert tudatosan készült a pályára. Értelmiségi szülei elfogadván döntését, a Zene és Művészeti Főiskolára íratták be. Ennek elvégzése után a legendás Actor's stúdió hallgatója lett, ahol maga Lee Strasbert és Stella Adler foglalkozott vele. Választásában nem kevés szerepet játszott az is, hogy példaképei, James Dean, Marlon Brando és a többi „ok nélkül lázadó" is ebben a suliban koptatta a (szín)padot. Indulásként ő is egy félhivatásos társulatnál dolgozott, innen kezdték el hivogatni különböző Off-Broadway produkciókhoz. Miközben egy évadra a Bostoni Színházi Társulathoz szegődött, megkapta élete első filmszerepét is. Mit megkapta! Egyszerűen besétált *A nászlakoma* (The Wedding Party, 1969) próbafelvételeire és talált magának egy szerepet. Meg egy nagyszerű barátot Brian De Palma személyében.

De Niro útja is a Roger Corman-féle csikócsapatba vezetett, amely ha pénzt és dicsőséget nem is (ezeket a producer, Corman fölözte le), de alkotói, színészi függetlenséget, szabadságot élvezett. Belevaló társaság jött össze: De Palma, Francis Ford Coppola, Martin Scorcese, a színészjelölt Jill Clayburgh, hogy csak néhányukat említsük. A rendkívül tehetséges De Niro kézről kézre járt, Mígnem Scorcese *Aljas utcák* (Main Streets, 1973) című alja mozijában nyújtott alakítására felkapják fejüket a kritikusok.

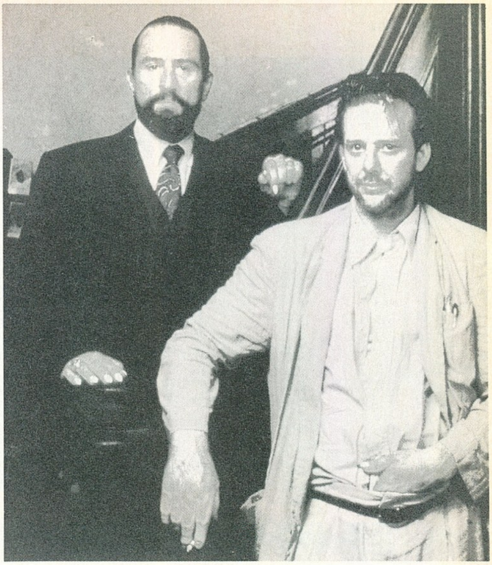
Amire viszont már mindenki odafigyelt, az *A Keresztapa II.* (The Godfather Part II.) volt. A legnehezebb s egyben leghálátlanabb feladatot kapta, Don Vito Corleonét, a fölülmúlhatalan példaképét, magát az ifjú Marlon Brandót kellett eljátszania. Valami fantasztikus átlényegüléssel, átváltozási bravúrral oldotta meg a szerepet: Brando hangját és kiejtését tökéletesen hozva, egy amolyan nagyvárosi Robin Hood képét vetítette elénk, aki igazságtalanságokat torol meg, rabol a gazdagoktól és ajándékokat osztogat a szegényeknek – egyszóval azt próbálta meg tudatosítani bennünk, hogy Corleone-Brando tisztességes bandita volt. Alakján keresztül azt az átmenetet érzékeljük, amely az önmagát védő paraszti banditából a vagyonát, pozícióját és életét féltő polgári üzletember kialakulásáig vezet. Ezzel ellentétben De Nirót az Oscarig vezette, amelyet a legjobb férfi mellékszereplőként vehetett át.

Két év múlva újra ott találjuk a jelöltek között. Martin Scorcese nyomasztó rémálmában, a városi szenny és paranoia víziójában *A taxisorfőrt* (The Taxi Driver, 1976) játszotta, aki egy „átmeneti figura Charles Manson és Szent Pál között" (Scorcese). Nehéz eldönteni, hogy Travis Bickle megszállottsága pusztán a saját, hajmeresztő elképzelése a hősiességéről, mellyel egy tizenkét éves prostituáltat megvéd a stricijétől, vagy egyszerűen csak egy zavaros hőssé magasztaló kísérlet, mely szerint még a gyilkosság árán is jogos az egyén cselekvése a nagyváros mocsokjával szemben. Tény, hogy az akadémiai tagok sem törték a fejüket a kérdés eldöntésében – alul is maradt De Niro a versenyben.

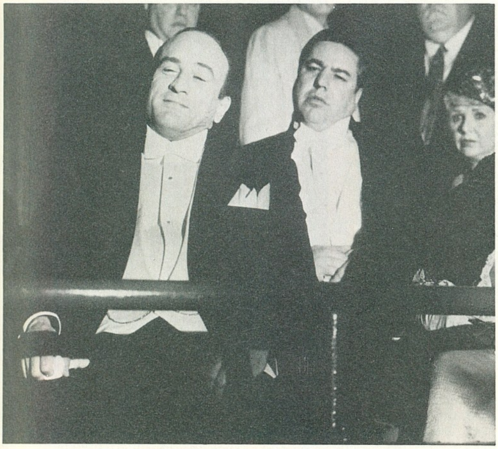
Egyetlen európai kiruccanását követően – Bertolucci *Huszadik százada* (Novecento, 1976) volt a tét – a filmkészítés (Az utolsó

Európai kiruccanás. Niro Bertolucci négyrészes eposzában, a Huszadik században

Maga a sátán. Balja felől a gyilkos áldozat, Mickey Rourke

Akit végül legyőztek... Al Capone szerepében Brian Di Palma filmjében

MAGYARORSZÁGON BEMUTATOTT FILMJEI:

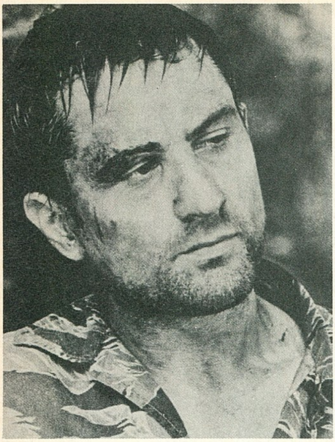
A keresztapa II. (The Godfather Part II., 1974) r: Francis Ford Coppola
A taxisofőr (The Taxi Driver, 1976) r: Martin Scorcese (Filmmúzeum)
Huszadik század (Novecento, 1976 olasz) r: Bernardo Bertolucci
A szarvasvadász (The Deer Hunter, 1978) r: Michael Cimino
Cserébe az életért (The Swap, 1979) r: John Shade
Dühöngő bika (Raging Bull, 1980) r: Martin Scorcese
Gyónás gyilkosság után (True Confessions, 1980) r: Ulu Grosbard
Brasil (Brasil, 1984) r: Terry Gilliam
Volt egyszer egy Amerika (Once Upon a Time America, 1984) r: Sergio Leone
A misszió (The Mission, 1985) r: Roland Joffé
Aki legyőzte Al Caponét (The Untouchables, 1987) r: Brian De Palma
Angyalszív (Angel Heart, 1987) r: Alan Parker
Éjszakai rohanás (Midnight Run, 1987) r: Martin Brest
Nem vagyunk angyalok (We're No Angels, 1989) r: Neil Jordan
Ébredések (Awakenings, 1990) r: Penny Marshall
Nagymenők (Good Fellas, 1990) r: Martin Scorcese
A penge (Jacknife) r: David Jones

filmcézár (The Last Tycon, 1976) és a musical világába kalandozott el (New York, New York, 1977). Majd következett az újabb megmérettetés, *A szarvasvadász* (The Deer Hunter, 1978) Mike-jának az életre keltése. De Niro a botrányfilm – miatta történt a nevezetes nyugat-berlini kivonulás – egy olyan film legnagyobb terhét cipelte „játszi könnyedséggel", amely az elsők között dolgozta fel az amerikai történelem egy szégyenteljes fejezetét.

Valamikor 1980-ban egy magányos férfi nézegette magát egy éjszakai klub vécéjében a tükör előtt. A hely és az időpont talán nem volt éppen a legalkalmasabb, de egy élet mérlege került a terítékre. „Klasszis lehettem volna, egy klasszis ember. Nem egy ilyen kocsmatöltelék, ami vagyok" – vágta önmaga szeme közé Jake La Motta. Az egykori középsúlyú világbajnok, „a bronxi bika" élete elevenedik meg Scorcese jeles dolgozatában – egyszer fenn, egyszer lenn, majdnem mechanikusan, s legalább annyira tragikusan, mint amennyire elkerülhetetlenül. „Jake személyiségének ezt az ambivalenciáját Robert De Niro szokatlan intenzitással és alapossággal eleveníti meg: legyen szó az 1941-es Jake-ről vagy az 1964-es emberről, a sikerfiúról vagy a kudarcot vallóról, a *„Dühöngő bikáról"* (Raging Bull) vagy a tomboló férjről, aki obszcenitásokat lök ki magából, aztán bocsánatkéréseket susog, De Niro mindig lebilincselő, mindig hiteles" – áradozott a színészről a Time magazin szakírója.

De Niro Oscarral jutalmazott bravúros játéka – ahogyan ennél a kivételes tehetségű színésznél az már lenni szokott –, a szerepre való megszállott felkészülés produktuma. *A Keresztapa II.* sikeréért két hónapot töltött a szicíliai hegyekben, hogy tökéletesen elsajátítsa az ottani tájszólást, *A szarvasvadász* kedvéért belekóstolt az ópiumba, így az csak ter-

Vietnam poklában is önmaga –
a Szarvasvadász

Nem angyal, de majdnem...
Kép a Misszióból

Nem vagyunk angyalok...
Demi Moore oldalán kevesen maradnának azok

Bosszúálló taxisofőr. Hős, vagy egy társadalmi méretű félreértés áldozata?

mészetes, hogy egy teljes éven keresztül gyakorolta a ringben szükséges mozgásrepertoárt, az elhízott exbajnokkal forgatott jelenetek hitelességének kedvéért pedig potom 25 kilót szedett fel magára. Ezek persze nem egyedi esetek voltak, a virtuóz színészművésznek ez a szerepekkel való teljes azonosulási vágya az idők során Hollywood egyik (élő) legendájává vált.

A '80-as évek egyetlen nagy De Niro-sikerszériа. A világ *A misszió* (The Mission, 1985) vértől és erőszaktól meghasonuló hidalgójától, az *Angyalszív* (Angel Heart, 1987) két lábon járó Sátánjától, a *Nem vagyunk mi angyalok* (We're No Angels, 1987) papi álruhába bújtatott simlis bunkójától, illetve újabban az *Ébredések* (Awakenings, 1990) tragikus sorsú álomkórosától volt hangos. És ott volt a nagyszerű gengszterfilmek sora, egy klasszikus műfaj újjáéledésének ékes bizonyítékai: az epikus sodrású mítoszteremtő *Volt egyszer egy Amerika* (Once Upon a Time America, 1984), az eisensteini magasságokba emelkedő *Aki legyőzte Al Caponét* (The Untouchables, 1987), s a remek stílusgyakorlat, a *Nagymenők* (Good Fellas, 1990).

Ez a maffiával való kapcsolat a stúdiókban is kísérti. Amikor megkérdezték tőle, mi az oka, hogy szinte kizárólag italo-amerikai rendezőkkel forgat (Scorcese, De Palma, Coppola, hogy Ciminót már ne is említsük) – „Mi ez De Niro úr, egy spagetti-kartell?" –, így válaszolt: „Tudja, mi mindanynyian egy maffiához tartozunk, ez az egyetlen közös vonás bennünk". Néhány kritikusa szerint a sok negatív szerep után ráférne már egy pozitív hős alakjának eljátszása is. Hogy mi a véleménye erről? „Jézust már túl sokan játszották..."

Bár az elején ostromot ígértünk, De Niro magánéletének megismerését, a végén mégis megalkuvás lett belőle. A filmek, a színészi alakítások akaratlanul is visszafogták a magánéletben vájkálni szándékozó krónikás kezét. De Niróról mindent megtudtunk, s semmit se tudtunk meg. A családjáról meg azután végképp. Talán még mindig első feleségével, a színésznő Deahnne Abbottal él, akivel 1976-ban házasodott össze. James Toback filmrendező drasztikusabban fogalmazott: „Feltűnt már valaha valakinek, hogy De Niro még sohasem forgatott szerelmi jelenetet? Mit jelenthet ez? Azt, hogy aszexuális, hogy homokos vagy perverz?" Nem tudom. De színésznek veszett jó!"

Szilágyi G. Gábor

MOLNÁR MIKLÓS H.S.C.*

A TRÜKK BIRODALMA

I. Nehéz meghúzni a határt, hol kezdődik a trükk, amikor már nem beszélhetünk „normális” felvételről. A trükkök e határmezsgyéje, valamint klasszikus trükkök egyaránt szerepelnek e most induló cikksorozatban. Sorra vesszük a fotó- és filmtrükkök azon eszközeit, módszereit, fogásait, melyek videókamerához is alkalmazhatók. Ezeket az ismereteket elsősorban azok a videósok hasznosíthatják, akiknek nincs fotós vagy filmes „előéletük”.

A KÉPTRÜKK

Valójában mi is a trükk? Az Új Fotólexikon szerint a felvételi trükk: „technikai fogások segítségével a valóságban elő nem forduló, gyakran képtelen helyzetek fényképezése”. Az Új Filmlexikon filmtrükkök címszó alatt azt írja: „olyan jelenetek és hatások előállítása (...), amelyek a valóságban nincsenek, tényleges megrendezésük áthidalhatatlan nehézségekbe ütközik, költséges vagy veszélyes (...). Nemcsak nyilvánvaló trükkökről van itt szó; a néző legtöbbször nem is tudja, hogy trükköt lát.” A video megjelenésével a trükk kifejezést (természetesen) kiterjesztettük az új média olyan vizuális effektjeire is, amilyeneket sem a fotónál, sem a filmnél nem valósíthatunk meg.

Az elektronikus trükköknek arra a csoportjára gondolok, amelyek nem akarják a valóság illúzióját kelteni, nem kívánják elrejteni trükk-mivoltukat. A digitális trükk fantasztikus hatásokra képes – mégis úgy tűnik, most azt éljük át, amit Méliés néma filmjeinek egykori nézői: elkápráztat bennünket a látvány, a mutatvány. E sorozatban optikai elven alapuló megoldásokkal foglalkozunk. Természetesen ezekkel is „elkövethetünk” öncélú „bűvészkedést”, ám igyekszünk azt mértékkel alkalmazni, hatása ne legyen tolakodó. A trükk ne cél legyen, hanem gondolatunk vizuális kifejezésének egyik eszköze, olyan, mint a szín, a világítás, a kompozíció és a mozgás.

* A szerző a Magyar Televízió 53 éves operatőre, a Hungarian Society of Cinematographers (H.S.C. = Magyar Operatőrök Társasága) tagja

TRÜKKSZŰRŐK, ELŐTÉTEK:

FÉLELŐTÉT-LENCSE (SPLIT-FIELD)

Gyakori igény, hogy a képen egyidejűleg legyen éles a közeli tárgy és a távoli háttér. Ezt egyszerű elérni szűk blende alkalmazásával és varióobjektívünk nagy látószögűre állításával. Ezzel a „fogással” nagy mélységélesség érhető el. Azonban a széles látószög eltorzított perspektívát ad, és ez nem mindig felel meg a kívánalmaknak. Előfordul az is, hogy nincs elegendő fényünk, mely lehetővé tenné a blende erős leszűkítését.

A feladatot megoldhatjuk félelőtét-lencsével. Az ezzel készült felvétel jellegzetessége, hogy a képmező egyik oldalára (vagy valamelyik sarkába) komponáljuk a szuperközeli előteret, míg az átellenes felére a kamerától távoli hátteret. Itt nem beszélhetünk hagyományos mélységélességről – mind a két térfélnek (a közelinek és a távolinak) külön van fókusza, ezért mélyéségélességük is különbözik egymástól.

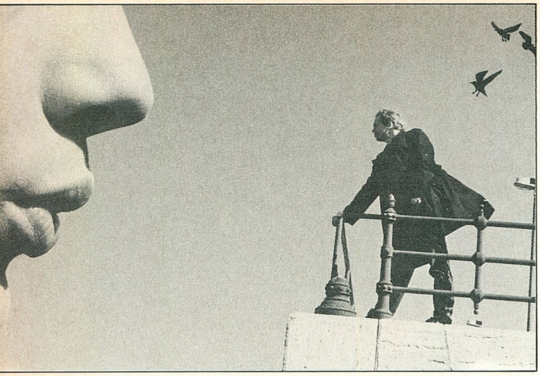
Az egyszerűbb típusnál a foglalat egyik felében az átmérő vonalában félbevágott, alacsony dioptriaszámú pozitív előtétlencse van, a másik fele üres. Van olyan típus, amelynek mindkét fele üveg – egyik oldala az előző típusnál említett előtétlencse, amásik része nulla dioptriájú.

A normál előtétlencse (ezért a félelőtét-lencse is) többé-kevésbé rontja a kép élességét – de nagymértékben javíthatunk a minőségen, ha a teljes rekeszhez képest két-három értékkel zártabb blendével dolgozunk. Márkás fél-előtétlencsék között nem ritka a több optikai tagból álló, így nyitott blendével is jó minőségű képet kapunk. Valamennyi típusnál elforgatható az előtét az objektíven, hogy tetszőleges oldalra komponálhassuk a szuperközeli előteret.

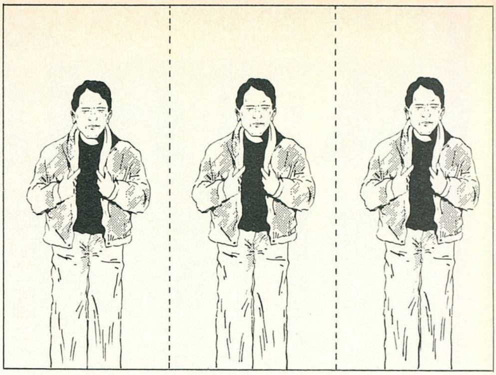
A kép egyik oldala gyakorlatilag az objektív előtétlencsével ellátott részével készül, így itt az erre vonatkozó optikai törvényeket kell figyelembe vennünk. Az előtétlencsénél dioptriában számolunk. Az 1 dioptriájú előtétlencse, végtelenre állított objektívvel 1 méter távolságból ad éles képet. A 2 dioptriás 50 cm-nél (azaz egyketted méternél). A 3 dioptriás 33,3 cm-nél (egyharmad méternél). A 4 dioptriás pedig 25 cm-nél (egynegyed méternél). Az utóbbi két típussal szokatlan hatású beállításokat készíthetünk. (4 dioptria felett már nem számíthatnánk elfogadható élességre). Ha centiméterrel akarjuk lemérni, hová helyezzük a kamera elé az előtér témát – ezúttal kivételesen nem a kép síkjától, hanem az előtéttől kell mérni a megadott felvételi távolságot. Ha az objektívet a végtelennél közelebbre állítjuk (ajánlatos az automatát kikapcsolni) – akkor a fenti értékek módosulnak, az előtér témát közelebb hozhatjuk a kamerához. Belátható, hogy (a nagyon közeli távolság miatt) még szűkebb blendénél is rendkívül kicsi a mélységélesség.

Ebből következik, hogy a hálás előtér témák azok, amelyek laposak vagy csekély mélységi kiterjedésűek. Például arcprofil, virág, kártyalap, óra, fotó stb.

A kép másik térfelét, a távoli motívumot az objektív önmagában képezi le, hiszen az előtétnek ez az oldala optikailag olyan közeg, amely nem befolyásolja a képalkotást. Itt tehát a szokásos élességállítási metódust kell követnünk. Viszont nem tanácsos

1. ábra

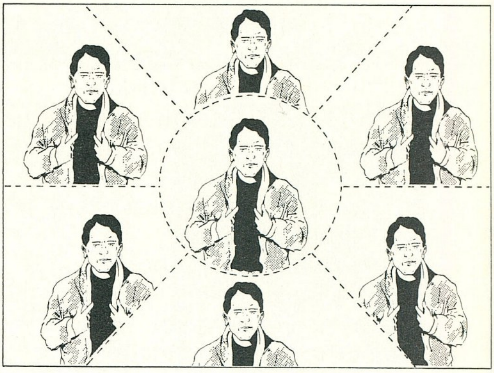

2. ábra

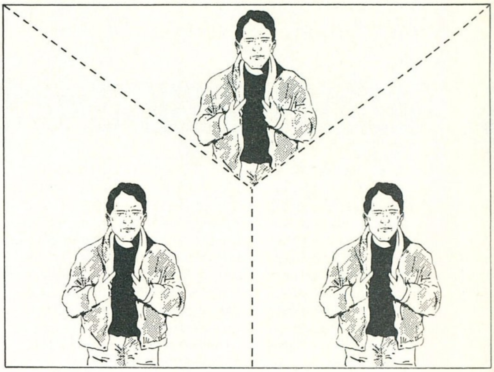
követni az élességállító gyűrűvel a mélységben mozgó szereplőt, mert ezzel (mint fentebb említettem) megváltozik az előtér téma élessége. Ha a távoli szereplőnk oldalirányban megy keresztül a képen, azaz átlép a szuperközeli előtér témának fenntartott mezőbe – életlenné válik.

A félelőtét-lencse kis mélységélességéből adódik, hogy az éles szuperközeli előtér mögött *életlenül* látszódik a távolabbi háttér. Ugyanakkor a képet átszelő felezővonal másik oldalán, az előbbivel azonos távolságra lévő háttér itt *élesen* jelentkezik. Az éles-életlen mezők határvonal jelensége zavaró, ezért úgy célszerű elrendezni az előteret, hogy a kép felezővonalának teljes hosszában homogén tónusú háttér legyen. Így észrevétlen lesz az átmenet. (Homogén árnyalatú például a felhőtlen égbolt, a sima vízfelület, az úttest vagy a lakás egyszínű fala stb.) Minél szűkebb a blende, annál keskenyebb az átmeneti határsáv. Azonos blendeértéknél a varióobjektív nagy látószögű része lényegesen keskenyebb átmeneti sávot képez, mint a telés tartománya. Épp ezért az optikai előtét elsősorban a varió normáltól nagy látószögű állásáig javasolható – telés részéhez kevésbé (különösen, ha túlságosan nyitott blendével dolgozunk). Kismértékű variózás megengedhető, de mindig tanácsos ellenőrizni, hogy rászűkítés következtében kiszélesedő átmeneti sáv nem okoz-e zavart a kompozícióban. Fahrt vagy svenk csak korlátozott körülmények mellett lehetséges. Például vízszintes irányú elfordulásnál az átmeneti határsávnak is vízszintes helyzetben kell lennie.

Az *1. ábrát* 3 dioprtiás félelőtétlencsével készítettem. Optikusnál megrendelésre készített előtétet inkább „egyharmad" előtétlencsének nevezhetem, mert a foglalatában csak ennyi a dioptriás terület, a 2/3 része nulla dioptriájú. Ez az arány gyakran előnyösebb, mint a felezett. A felvételkor Kriszti kb. 32 cm-re volt az előtéttől, Viktor kb. 10 méterre. Az objektív élessége az utóbbi távolságra volt állítva. Az átmeneti sáv közel függőlegesen, a homogén égbolton láthatatlanul húzódik keresztül.

3. ábra

4. ábra

PRIZMA ELŐTÉT

Felvételi témánk optikai úton megsokszorozható, objektívre helyezhető prizma előtéttel. Motívumunk annyi példányban fog megjelenni, ahány csiszolt síkból, ún. fazettából áll a prizma.

Háromfajta többszöröző prizma vált ismertté. Az egyik típus a főtémát párhuzamosan *egymás mellé* sokszorozza. Ezek általában 3–6 fazettából állnak *(2. ábra)*. A másik típusnál a középső *főtéma körül*, körben, szektorokban vannak a hasonmások. Többnyire 5 vagy 6 fazettásak *(3. ábra)*. Mind a két típusra jellemző, hogy csak egyetlen mező képminősége tökéletes, míg a többi jóval gyengébb. Ezt az okozza, hogy a fazettáknak csak egyike síkpárhuzamos felületű, többnyire a középső. A többi fazetta a síkkal szöget zár be, emiatt színszórás lép fel, és romlik az élesség. A harmadik típusú prizma fazettáit kerek tortának kell elképzelnünk, melyet 3 vagy több szeletre osztottak. A főtéma *körben*, szektorokban sokszorozódik. A konstrukció hátránya, hogy egyetlen mező sem hibátlan, hiszen valamanny| fazetta a síkkal szöget zár be *(4. ábra)*.

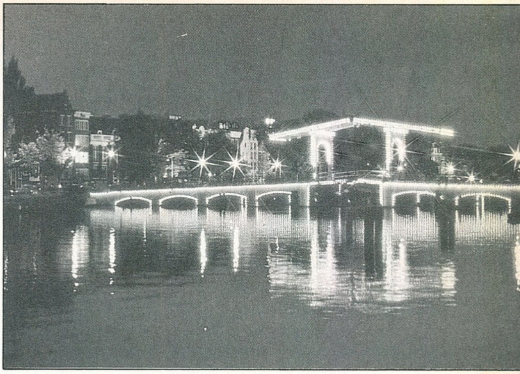
A prizma előtéteket normál gyújtótávolságú objektívekhez tervezték, ezért szabályos a képosztódás. Néha előfordul, hogy főtémánk „nem fér bele" egy-egy mezőbe – vagy a széleik fedik egymást, vagy csak halványan „összeúsztatva" látszódnak. Eredményre vezet, ha megváltoztatjuk a kamera – téma távolságot. Hasonlóan célra vezet, ha kissé szűkebbre vagy tágabbra variózunk. Olykor úgy is korrigálhatunk, hogy a prizmát nem erősítjük közvetlenül az objektívre, hanem közbeiktatunk néhány milliméter vastag gyűrűt. Ez lehet skyvagy szürke-szűrő is. Túl széles szűrőfoglalat nem minden esetben alkalmas, mert a távolabbra kerülő előtét vignettálja a kép sarkait.

A sokszorozódás akkor igazán hatásos, ha témája egyetlen motí-

FOTÓ: MOLNÁR MIKLÓS

5. ábra

6. ábra

vum, lehetőleg sötétebb árnyalatú homogén háttérrel. A kompozíció megkönnyítésére az előtétet körbe lehet forgatni egy kis karral. Ez arra is jó, hogy dinamikus hatású felvételt készítsünk. A többszörösen megjelenő figurák viszonylag határozottan vagy különböző fokú életlenséggel határolódnak el egymástól. Ez a blende beállításától függ. Erős fénynél, amikor szűkebb a blende – élesebb a képmezők közötti határvonal, mint gyengébb fénynél, tágabb blendénél. Bizonyos szubjektív illúzió, például szédülés, káprázás megjelenítéséhez „jobban illik" a mezők lágyabb átmenete. Ha felvételéhez történetesen túl szűk blendét kíván az adott világítás, használjunk sötétebb fokozatú – ND 6 vagy ND 9 jelzésű szürke szűrőt, mely 2 illetve 3 blende nyitást tesz lehetővé.

A színes prizma minden fazettája más-más színű, ezért felvételi motívumunk hasonmásai különböző színűek lesznek. „Szintelen" prizmánkat színessé tehetjük, ha a fazettákat méretre vágott, különböző színű vékony átlátszó fóliával fedjük le. Fólia helyett felhasználhatunk olyan előhívott színes diafilmet, melyet nem sajnálunk szétvágni. Lehetőleg nagy színes felületeket ábrázoló diákból állítsuk össze „palettánkat". A diafilmsávok szélét keskeny Tixo szalaggal ragasszuk a prizmára.

Tökéletes a mozdulatok összhangja az *5. ábrán* – nem csoda, hiszen 3-paralel fazettás prizmával sokszoroztam meg a spanyol táncosnőt. Megfigyelhető a felvételen, ha a háttér inhomogén, a távoli részletek „összeúsztatott" hatásúak. A padló szabályos mintázata viszont lehetővé tette – az előtét elforgatásával, hogy a három függőleges mező észrevétlenül olvadjon össze.

CSILLAG-EFFEKT (STAR FILTER)

Ez az optikai előtét egy síkpárhuzamos üveg, melynek egyik felületét finom vájatok hálózzák be. A bemaratott rácsozattól, az egymást szabályosan keresztező párhuzamos vonalrendszertől függ hatása. Amikor az előtéttel távoli fényforrásról vagy csillogó tárgyról készítünk felvételt – a fénypont fényes sugarakkal jelenik meg, mint egy stilizált csillag. Sugarai mindig páros számúak – általában 4, 6, 8, 12, 16, 32 ágúak. A többi optikai előtéthez hasonlóan ez is körbe forgatható foglalatában.

A fénysugarak hossza az objektív gyújtótávolságától függ. A varió telés helyzetében a sugarak kinyúlnak a képből, nagy látószögű állásában lényegesen rövidebbek. A képen a nagy felületű fényforrás (például közeli utcai lámpa) széles, elkenődő sugarakat rajzol, míg a pontszerű (távoli) erős fény karcsú sugarakat képez. A sugarak szélessége az „expozíciótól" – azaz a blendétől is függ. Egy távoli, pontszerű fényforrás sugarai közepes blendével vékonyak, nyitott blendével szélesebbek.

A *6. ábra* felvételét alkonyatkor készítettem Amszterdam legszebb hídjáról, a Sovány-hídról. A 8-ágú csillag előtét alkotta fénysugarak azért maradtak szerencsésen „soványak", mert az égbolt fényétől még kellően világos volt, és így kevés expozíció is elegendő volt. Ha tíz perccel később készítem a felvételt – és még szép „demerungos" égboltot akarok kapni –, tágabbra kell nyitnom a blendét. Akkor viszont „túlexponálódnak", szélesre „híznak" a Sovány-híd fényei.

Az előtét különleges változata a spektrum csillag-effekt (spectral-star-effect filter). Felületük mikro méretű prizmái, melyeket lézerrel állítanak elő, színeire bontják a fénypont sugarait. Számos típusa van forgalomban.

Nem lenne teljes a csillag-előtétekről alkotott képünk, ha nem említeném meg házi módszerekkel előállított csillaghatást. Síkpárhuzamos üveglapra (például lemosott fényképészeti üveglemezre vagy 6×6-os diaüvegre) vékony rétegben kenjünk vazelint vagy más zsíros krémet. Összegyűrt papírzsebkendővel töröljük át többször, mindig azonos irányba. Ezt addig folytassuk, míg *majdnem* tiszta lesz az üveg. Végezzük el ugyanezt a műveletet az üveglap másik oldalán is, azzal a különbséggel, hogy a törlés iránya az előbbire merőlegesen történjen. Ezzel a módszerrel a gyárival egyenrangú eredményt adó 4-ágú csillag előtéthez jutunk. Ha gyengéden *újabb irányú* egyszeri törlést végzünk egyik vagy mindkét oldalon – így 6- vagy 8-ágú lesz előtétünk. A törlés alatt tanácsos időnként, ellenőrzésként, az üvegen keresztül egy távoli fénypontot nézni.

Finom dörzspapírral 2–3 irányba összekarcolt üveglemez szintén alkalmas e célra. Hatásához erőteljes fátyolosodás és lágyítás társul.

Itt említem meg az objektív elé helyezett fekete neccharisnya, illetve kalaptüll kép hatását. Itt nem csillag képződéséről van szó, hanem a fényforrás körül megjelenő pompás színgyűrűkről. Használata sajnos korlátozott: csak a varió középső tartományában és teljes rekesz körül alkalmazható, mert a blende erősebb zárásánál megjelenik a képen a tüll moaréja. Nagy látószögű helyzetben ugyanilyen zavaró leképzés keletkezik. A színgyűrűk kiterjedése a háló nyílásának méretétől függ. Nagyobb nyílású tüllt két vagy három rétegben tegyünk az objektív elé. Egyben fokozottabb lágyító hatás is keletkezik.

Minilexikon

fahrt (kocsizás: a kamerát kerekekkel ellátott eszközön – fahrtkocsin gurítjuk. „Lábfahrt": a kamerát kézben tartva, gyalogolva készítünk felvételt)

svenk (a kamera elfordítása valamilyen irányba)

vignettálás (fényszegénység a kép szélein. A túlságosan előrenyúló előtét bekerül a képbe, ezért a sarkokban eltakarja a témát)

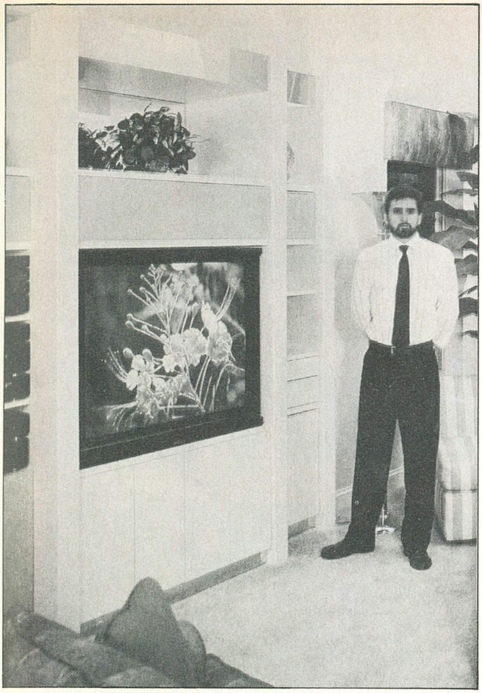
VIDEÓSZÍNHÁZ A LAKÁSBAN

Amerikában általános gyakorlat, hogy a luxuslakások, nagy villák, bungalók gyakran használt berendezéseinek már a tervezés időszakában megálmodják, majd kijelölik majdani helyét. Lakberendezők, belsőépítészek és hangmérnökök adnak tanácsot a friss lakástulajdonosnak, hová, melyik falba érdemes elektromos kandallót építeni, vagy hogy a szoba akusztikáját is figyelembe véve hová helyezzék a hifiberendezést.

Szinte természetes, hogy ma, amikor a videózás oly fontos része az amerikai (és európai) családok szabadidős tevékenységének, felmerül az igény a színvonalasabb lakások kép- és hangtechnikai megtervezésére. A cél minden esetben az, hogy a lakás egyes részeit, elsősorban a nappalit, ahol a mindennapi élet zajlik, néhány másodperc alatt videószínházzá lehessen átalakítani. Amerikában már több cég is próbálkozik az effajta igények kielégítésével. Tervezői munkájuk során számos szempontot mérlegelnek: a profi képtechnikával ellátott szoba akusztikáját, az ablakok helyét, a falak, bútorok méreteit. Az eddi-

A cél az, hogy a lakást, elsősorban a nappalit, néhány másodperc alatt videószínházzá lehessen átalakítani. A berendezések optimális elhelyezése tervezők, belsőépítészek dolga

Általában középre helyezik az extra képátmérőjű tévét, esetünkben a Pioneer Pro 72-est. Balra a kiegészítő berendezések – erősítő, CD-játszó, rádió – találhatók

gi eredmények azt mutatják, hogy az előre tervezett otthoni videótermek még a legmagasabb esztétikai igényeket is kielégítik.

A tervezők mindenekelőtt a térkihasználásban mesterek. Az amerikai szakfolyóiratokban tanácsként is közölt képek azt mutatják, hogy leginkább a hosszanti falakba süllyesztett berendezések hódítanak. Általában középre helyezik az extra átmérőjű tévékészüléket (például egy Pioneer Pro 72-est), melynek jobb és bal oldalán találhatók a kiegészítők: a képmagnón kívül erősítők, CD-játszó, rádió és – szintén süllyesztve – hangfalak (általában 6 darab).

Egyes tervezővállalatok, illetve kép- és hanglaboratóriumok az egész lakás „videósítására" és behangosítására vállalkoznak. Doug Mann, a Behrens Audio Lab elnökhelyettese például nagyobb zónákra osztotta a tervezésre kijelölt lakásokat. A nappali, valamint a hozzá tartozó fedett veranda vagy tornác az egyik, a hálószoba és a fürdőszoba a másik fontosabb zóna. Az egyes zónák technikai felszerelése persze más-más elvek szerint történik. A fedett verandákon például a mennyezetbe épített hangszórók nyújtják a jó hangminőséget.

Ugyancsak süllyesztéses technikával dolgozik Robert Eitel, aki Los Angelesben nagy étkezőket és nappalikat szerel fel hifi- és videó-technikával. Ő úgy oldotta meg feladatát, hogy az elektromos berendezések hátoldala is hozzáférhető legyen (például kábelcsere esetén) a ház garázsából. Eitel fehér lakkozott felületbe építi szerkezeteit (78 cm átmérőjű NEC monitort, NEC DX5000U VHS VCR-t, valamint Sony CD-játszót, mely 10 disc cserélésére képes, és 60 wattos Adcom erősítőt, előerősítőt és tunert), melyeknek matt fekete színe jól harmonizál a fehérrel. A Robert Eitel-féle felszerelés tízezer dolláros áron vásárolható meg.

Nekünk alighanem még jó darabig gyűjtenünk kell ehhez...

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumában készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Mindenki kedvére!

Körülnézve a hazai kínálatban, számba véve a külföldi érdekességeket is, két olyan típust választottunk, melyek egy-egy sajátos tulajdonsággal rendelkeznek. A Philips VR703-as típusa a félsebességgel is felvenni-lejátszani képes videómagnók közé tartozik, igazi tudománya azonban hifihangjában rejlik.

A Hitachi VT–M757E(GK) típusának szintén négy videófeje van és a normál sebességen kívül szintén képes félsebességgel is felvenni, itt azonban nem a készüléken, hanem a távvezérlőn találunk egy nagy gombot, melynek pereme is elforgatható, így igazi képkeresést-kockázást lehet csinálni.

A *Philips VR703/02*-es típusa az elmúlt év őszén jelent meg. Saját kategóriájában (1900 DM) nem tartozik a legolcsóbb videók közé, bár úgy tűnik, hogy a jó hangzásért napjainkban nem kell olyan borsos árat fizetni, mint nem sokkal korábban. A VR703-as már megjelenésével is tekintélyt parancsol, tiszteletet azonban a gyakorlatban vív ki magának. A kezdő videósnak először is el kell igazodnia a gombok sokaságában, igaz, ezek a készüléken jól csoportosítva kaptak helyet. Kicsit feljebb szökik a vérnyomásunk a távvezérlőre pillantva, mellyel videó és tv is vezérelhető, programozni lehet vele, és a teletextfunkciókat is kezelhetjük. Szóval kezdetben szemüveg és persze a használati útmutató nélkül nemigen boldogulunk el.

A kazettafészek ablakát egy lifttel méltóságos mozgással lenyíló ajtó fedi, mely, ahogy vízszintes helyzetbe kerül, kezelőpulttá alakul át. Itt található az összes magnófunkcióval, programozással, behangolással, indexjelek keresésével és persze hangfelvétellel kapcsolatos nyomógomb. Van a kijelző alatt is egy lenyitható ajtó, amely mögött a fejhallgató hangereje, a hifihang felvételi szintje és a képélesség szabályzógombja van. A működtetést könnyebbé teszi, hogy a jelölések jól láthatók, világosak. A készülék előválasztó egysége automatikus hangolású, vételi tartománya átfogja a VHF és UHF sávot, és biztosítja a kábelcsatornák, valamint az ezek felett és az UHF sáv alatt található hipersáv behangolását is. 48 állomás tárolható.

A behangolt adók igen tisztán és zavarmentesen jelentek meg a képernyőn. A hangoláskor a kijelzőn követhető a folyamat, és a hangolás végeztével az egyes programokhoz 5 betűből álló azonosító nevet vagy jelet lehet beírni, például: MTV 1. A kijelző feliratai egyébként németül, angolul, olaszul vagy franciául jelenhetnek meg.

Későbbi időben történő műsorok felvételére 8 programlehetőség van különböző időpontokban, vagy naponta, hetente azonos időben is, egy hónapon belül. A programozási folyamatot megkönnyíti, hogy e készülék teletext vételére is alkalmas, és ezen keresztül is mód van a képernyőre kiírt műsor alapján történő kiválasztásra és beírásra. A VPS dekóder – olyan adások esetén, ahol vannak azonosító jelek – biztosítja a pontos időben történő felvételek indítását. A videószalaggal történő jó gazdálkodást nagyban segíti, hogy akár szalagszámlálóval, akár lefutott vagy hátralévő szalagidő-kijelzéssel látható, hol tartunk a kazettán. A hátralévő szalagidő-kijelzéshez persze előzetesen be kell „írni", hogy milyen játékidejű kazettát tettünk a videóba. Az előlapon látható és 6 fejre utaló felirat sugallja, hogy ebből 2 fej a hifihang felvételét és visszaadását biztosítja, míg a másik négy videófej félsebességű felvételre és visszaadásra is lehe-

SZOLGÁLTATÁSOK

Típus	Philips VR 703/02	Hitachi VT–M757E (GK)
Általános jellemzők		
Vételi színnormák	PAL, SECAM	PAL, SECAM
Vételi hangnormák	CCIR, OIRT	CCIR, OIRT
Forgófejek száma	4 video + 2 audio	4 video
Hálózati feszültség	220 V 50 Hz	100–240 V 50 Hz
Méretek (szél. × mag. × mélys./mm)	415 × 102 × 435	370 × 89 × 328
Tömeg (kg)	7,1	4,8
Játékidő (E240-es kazettával, perc)	240/480	240/480
Gyors képkeresés (előre-hátra)	2 ×, 3 ×, 5 ×, 7 ×, 9 ×, 11 ×	2 ×, 3 ×, 5 ×, 7 ×, 9 ×
Áttekercselési idő (előre-hátra)	255/250	265/265
Szolgáltatások		
Lassítás	van	van
Gyorsítás	van	van
Állókép	van	van
Képről képre léptetés	van	van
Képbevágás		
Utóhangosítás	van	van
Képélesség-állítás	van	van
Programozhatóság		
Azonnali felvétel	van	van
Napi programok száma	8	8
Programozható napok száma	31	1 év
Naponta ismételhető program	van	van
Hetente ismételhető program	van	van
Programban csatornaválasztás	van (48)	van (75)
Óra kvarcvezérléssel	van	van
Biztosítás hálózat kimaradása esetére	elemről	1 óra
Automatikák		
Memóriastop	van	van
Szalagállásstop	van	van
Visszatekercselés	van	van
Ismétlés szalag elejéről	van	van
Indexkeresési rendszer	van	van
Elteltidő-kijelzés	van	van
Kazettaazonosítás	manuális	manuális
Különlegességek		
Sztereóhang (állófejes)		
Hifi-sztereó hang	van	
Hátralévő szalagidő kijelzése	van	van
Feliratozás		van
Gyors befűzés		van
Hozzáférés, letiltás	van	van
Távvezérelhető funkció (magnó)	(2 videó + TV)	(2 videó + TV)
+ csatornabehangolás	van	
+ programválasztás	van	van
+ LCD kijelzés	van	van
+ időprogram	van	van
Csatlakozók		
Antenna be/ki	75 ohm, koax	75 ohm, koax
Videó be/ki	2 db scart	RCA/RCA
Hang be/ki	2 db scart + RCA per RCA	RCA/RCA
Mikrofon		RCA
Kamerastop		jack

tőséget teremt. A visszajátszott mérőkazettán egyébként egyszerűen nem érzékeltünk jelentős különbséget a normál és long-play üzemben. A vízszintes irányban megkülönböztethető sorok száma a 260-as értékről legszigorúbb vizsgálódásra is csak 240-re esett vissza, és a műszeres vizsgálat sem mutatott durva különbséget. Nagyon jónak találtuk az állóképet és a képléptetést is. Állóképnél a zavarcsíkok szépen „kiléptek", és egyes képléptetésnél is többnyire zavarmentes volt a kép, inkább függőleges szinkronhibák rontották az összhatást kritikus esetekben. Egyszóval meg voltunk elégedve a képjellemzőkkel, már csak azt sajnáltuk, hogy ennek az utóhangosítható videónak nincs repülő törlőfeje, hogy inzert (beillesztéses) képszerkesztést is lehessen csinálni. Az egyes új részleteket egyébként szépen illesztette egymás mellé az elektronika, ami következett abból is, hogy minden leállásnál a szalag kicsit visszahúz. Maga a mechanika egyébként öntött vázas, kísértetiesen emlékeztet a Panasonicok felépítésére. Nem gyorsbefűzéses rendszer, bár a felvétel ellen védett kazettát azonnal lejátssza, és a leállított szalagot sem fűzi ki öt percig, hanem vár egy gyors újabb indításra. Áttekercseléskor is a track fej előtt halad el a szalag, így mérhető a már felvett műsoridő.

Külön meg kell említeni az ismételt lejátszási tudományt és az indexkeresési rendszereket.

Külön kell szólni az előlapon található sebességválasztó gombról, melynek balra forgatásával 2-, 3-, 5-, 7-, 9- és 11-szeres sebesség érhető el, míg visszafelé forgatva a szalag és a mozgások is visszafelé haladnak, illetve két lépcsőben szakaszos mozgások, lassítás állítható be.

A hátlapon két scart csatlakozó is van, az egyikhez például a tv-készüléket, míg a másikhoz egy másik videót vagy akár egy beltéri egységet csatlakoztathatunk. S persze – hiszen hifivideóról van szó – van két pár RCA aljzat is a sztereóhang kiadására és fogadására.

A VR703/02-es hang szempontjából is nagyon jó jellemzőket mutatott. A forgófejes hifisávon mind normál sebességnél, mind hosszan játszó üzemben a frekvenciaátvitel jobb volt, mint 20 Hz-től 22 kHz, miközben a zajok 90 dB-nél kisebbek maradtak. Korrekt volt az állófejes sáv frekvenciaátvitele is. SP üzemmódban az alacsony frekvenciák átvitele is jó volt, félsebességnél természetszerűen a felső tartomány szűkült be. A nyávogásértékek is az elvá-

rások szerint alakultak: állófejes sávon elfogadhatók voltak, hifihangnál igen jó értékeket tapasztaltunk. Az viszont zavaróbb volt, hogy állófejes sávon gyengébb a bemenőjel-tűrés, vagyis abban az esetben, ha felvételt készítünk, és a hangforrás túl nagy szinten ad ki, torzítás léphet fel (kb. 2 V feletti értéknél). Ennek elsősorban utóhangosításnál lehet jelentősége, ha a hangforrásunk kimenőszintje nem kellően szabályzott.

Jellemzői és szolgáltatásai alapján a VR703/02-es önálló hifihangmagnóként is igen jól megállja a helyét. A fejek beállítása jó, fejátkapcsolási zavarokat nem lehetett észlelni.

A hangfrekvenciás felvételek készítésére és visszajátszására egyébként többféle üzemmód van: így csak állófejes sávra történő felvétel, hifisávra történő rögzítés és mindkét hangfelvételi rendszer kihasználása. Van mód kéthangú felvételre és külön-külön történő sávonkénti hangvisszaadásra. Mind a mérések, mind a gyakorlati tesztek alapján a VR703/02-es kedvező benyomást mutatott.

●

A *Hitachi VT–M757E(GK),* mint a bevezetőben is utaltunk rá, más szempontból jelent specialitást. Távvezérlőjén elhelyezett nagy kerek gomb, mely tíz finoman arretált lépésben forgatható körbe és a „Jog Dial" feliratot viseli, „kockázásra", vagyis egyes léptetésekre készteti a videót. Mindkét irányba lehet tekerni, gyorsabban vagy lassabban, és ennek megfelelően állóképek sorozatát varázsolhatjuk a képernyőre, kiválasztva azt a képkockát, ahonnan a másolást kívánjuk folytatni. A gomb külső peremének mozdítása viszont a gyors képkeresést biztosítja, így a kettő kombinációja gyors részletmegtalálást eredményez.

A távvezérlő egyéb szempontból is sok érdekességet nyújt. A Philips esetében éppen azt észrevételeztük, hogy a gombok nagyon zsúfoltan, mondhatjuk jellegtelenül helyezkedtek el. A Hitachinál első rátekintésre egy egyszerűen használható, magnó-

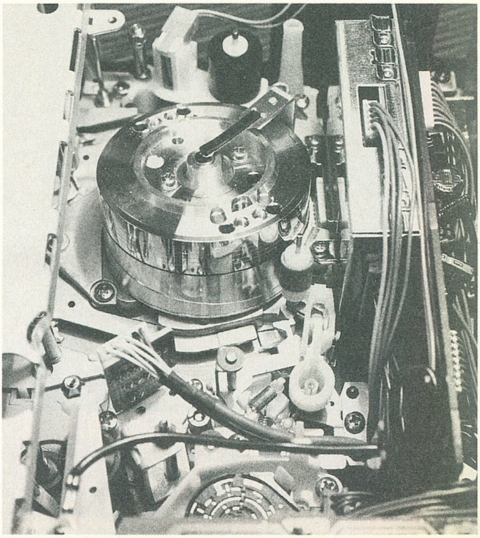
funkciókat tudó távvezérlő van a kezünkben, melynek van egy LCD kijelzője is, az biztosítja a programozott idők beírásának ellenőrzését. Az már gyanússá teszi az egyszerűséget, hogy két videómagnóval és többfajta Hitachi tvvel is lehet e vezérlőn keresztül kapcsolatot teremteni. A magyarázatot egy kinyitható fedél adja. A magnófunkciók gombjai alatt vannak a programozással, a csatornaállítással, a tracking állítással, függőleges frekvenciaállítással és a menüvel kapcsolatos nyomógombok is.

És itt ismét meg kell állnunk egy percre. A Hitachi VT–M757E(GK) ugyanis sok mindent egyesít magában, amit más Hitachi videóknál már megismertünk.

Ilyen például a menü rendszer, vagy az OSD kijelzés. A képernyőre kék háttér elé felírt, programozással, különböző videóüzemmódokkal kapcsolatos információk alapján lehet kiválasztani a kívánt funkciót, s mindezt angol, német, francia, olasz vagy spanyol nyelven. A behangolás folyamata is megjeleníthető, sőt 15–20 mp-es időpont feliratok is rögzíthetőek a szalagra új felvételek esetén, akárcsak a kamkordereknél. A filmek, snittek feliratozhatók, van olyan lehetőség, hogy 60 karakter tehető fel öt sorban, 24 három sorban, vagy csak 12 betű két sorban.

A VT–M757E(GK) egyébként – mint arra felirat is utal – 3 rendszerben, tehát PAL, SECAM és NTSC (4.43) képes a lejátszásra. Felvétel egyébként normál és lassú (felezett) sebességgel készíthető, persze most is elmondjuk, hogy itt mind kép, mind hang szempontjából a bontás, illetve hangátvitel leszűkül. Normál sebességnél egyébként a vizuális minőség jó volt, kontrasztosan és biztosan értékeltük most is a 260 sort, míg félsebességnél egy kicsivel szerényebb átvitelt éreztünk, mint a Philipsnél. S ha már a kettőt összevetettük, egy közös tulajdonságról – sok azonos szolgáltatási képesség mellett – szólni kell. Ugyanis ez a Hitachi is utóhangosítható, sőt lehetőség van felvételkor más hangműsor felvételére is, természetesen állófejes sávon.

Automatikus fejtisztító

(Azt már a korábbiakban tisztáztuk, ez a típus nem FM rendszerben dolgozó hifivideó. E családban VT–M775 néven persze megtalálható az is, sőt híreink szerint a német piacon igen meglepően kedvező – 1400 DM körüli – áron került forgalomba, de hazai megjelenéséről egyelőre nem tudunk.)

A kameráról történő átmásolást könnyíti, hogy van egy külön szinkronindító aljzat is.

A csatlakozókat illetően valamivel szerényebb a helyzet, mint az előző készüléknél, itt egy-egy pár RCA aljzat szolgál a videó- és hangjelek kiadására és fogadására, és egy-egy külön aljzat

MŰSZAKI JELLEMZŐK

Típus	Philips VR 703/02		Hitachi VT–M757E (GK)	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
Vételi csatornák/frekvenciák (MHz)	VHF 1–12 kábelcsatornák hipercsatornák UHF sáv	44,6 – 869	VHF 1–12 kábelcsatornák UHF sáv	44,9 – 303 430 – 871
RF (antenna) érzékenység 20 dB jel/zaj viszonyra (/uV)	–	80	–	120
Videókimeneti szint (V csúcs–csúcs)	–	1,1	1,0	1,05
Videó jel/zaj viszony (dB)	46	43	43	43
Sorbontás (sor) SP/LP	–	260/240	260	260/235
Hang jel/zaj viszony (dB) állófejes sávon SP/LP hifisávon SP/LP	 – 90	 49/46 91/90	 43 –	 49/47 –
Hangfrekvenciás átvitel (Hz–kHz) állófejes sávon SP/LP hifisávon SP/LP	 – 20–20	 24–22/22–7 jobb mint 20–22/20–22	 70–12 	 60–14/55–7,5 –
Nyávogás hangban (± %) állófejes sávon SP/LP hifisávon SP/LP	 – 0,0054	 0,22/0,34 0,006/0,006	 – –	 0,16/0,26 –

van az utóhangosító hangjeleknek.

A mechanika gyors befűzéses, a behelyezett kazettából a szalagot azonnal kivezeti, és áttekercseléskor is – igaz, lazábban – a fej körül vezetve tekercseli. Tapasztalataink szerint ez – erről korábban a Sanyo-mechanika kapcsán már írtunk – különösebb igénybevételt nem jelent a szalagnak. A befűzött állapot lehetőséget teremt természetesen az azonosítójelek figyelésére, és módot ad az indexkeresési rendszerek alkalmazására is. Persze nem feltétlenül fontos a teljes befűzöttség ez utóbbi funkcióhoz, hiszen a Philips, a Panasonic és mások is más megoldást alkalmaznak, a különbség a gyorsabb képmegjelenítésben van. Az előbbiekből már következik, hogy a 757-essel is lehet indexjelek alapján képrészletet kikeresni. Minden új felvételnél, ha nem „pause" állásból indulunk, az azonosítójelek felkerülnek a szalagra. Indexkeresési üzemben minden ilyen jelnél 10 mp-re belenéz a videó a szalagba, így könnyen rá lehet találni a kívánt részre.

Mind felvételnél – a szalaggal történő gazdálkodás érdekében –, mind lejátszásnál a könnyebb tájékozódásra, mód van a számlálóállásokon kívül lefutott és maradék szalagidő kijelzésére is.

Végül a mechanika kapcsán az önműködő fejtisztító rendszerről kell szót ejtenünk, mely minden új indításnál egy karon elhelyezett tisztítókereket érint a forgó fejdobhoz. Ez a fejekre tapadt esetleges szennyeződéseket van hivatva eltávolítani. Szükség esetén a szerkezet külön is bekapcsolható, ilyenkor 4-szer egymás után megismétli néhány másodperces tisztító szertartását.

Már korábbiakban is elmeditálgattunk ennek jelentőségéről, s ha ennek létjogosultságát érezzük, akkor az csak azért van, mert ahogy készülékek esetében is – finoman szólva – változtak a kereskedelmi szokások, magyarul sok a bóvli, úgy a kazetták kínálatában is előfordulnak „nevesincs" olcsó kazetták. Márpedig a szennyeződések nem elsősorban a gondatlan tárolásból következnek be. Videókazettát is lehet tárolni védőtokja nélkül, bár ezek használatára kevésbé jellemző a hangkazettáknál látott, kesztyűtartóba össze-vissza hajigált állapot. A fő gond a nyersanyagok közötti különbségben van. Gyengébb szalaganyagoknál a hordozóra felvitt réteg sokszor leválik, vagy egyszerűen felkenődik a fejre, eltömve a rést, átviteli hibákat okozva. A tisztítókazetták lényege: legyenek azok oldószeres vagy dörzshatáson alapuló megoldások, a szennyeződéseknek gyors, néhány másodperc alatt történő eltávolítása. De a gyakorlat azt mutatta, hogy ugyanígy képes volt a fej kitisztulni egy jó kazetta hosszabb idejű lejátszásával is. Hogy ilyen végkövetkeztetésre akarunk jutni? Nagyon praktikus a fejtisztító automatika, de lehetőség szerint kerüljük a gyenge minőségű hordozóanyagot. Ezek gyengébb átvitele, nagyobb zaja, drop-out hibái egyébként is megbosszulják magukat.

Legvégére maradt az előválasztó rész bemutatása. A típusjelzésből is következik, hogy mind a CCIR(G), mind az OIRT(K) hangnormának megfelel, és a VHF 1–12 és az UHF csatornákon kívül a kábelcsatornák vételére is alkalmas. Az előválasztó egységen 79 csatorna programozható be, és memóriájába 8 program írható be egy éven belüli időtartammal. Hálózatkimaradás esetén kb. egy óráig képes védeni a beírt adatokat az elektronika.

A használat során nyert tapasztalatainkról röviden már szóltunk. Összegezve, az állóképek minőségét ha nem is találtuk minden esetben kifogástalannak, kisebb zavarok voltak, de nagyon jók a keresett képrészlet pontos kiválasztására.

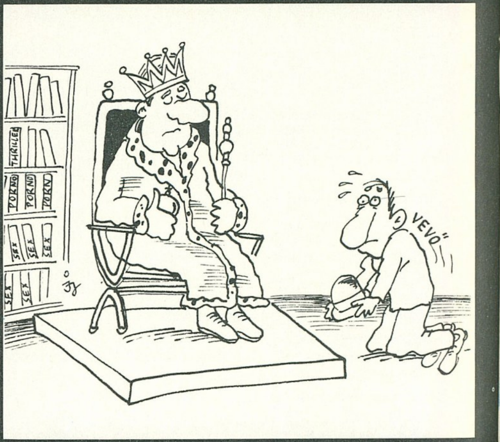
Jónak találtuk az átviteli jellemzőket és a jel/zaj viszony értékét is. A kísérőhang tulajdonságai a korábbi 747-es típushoz hasonlíthatók és megfelelnek a specifikációban leírt értékeknek. Az alsó frekvenciatartomány átvitele 70 Hz környékén indul és csaknem 12 kHz-ig tart.

Maga a VT–M757E(GK) egyébként igen szép formatervezésű készülék. Előlapja kicsit ívelt, kazettafészkének ajtaja teljesen belesimul az előlapba, a kezelőszervek pultszerűen buknak ki a kijelző alatt.

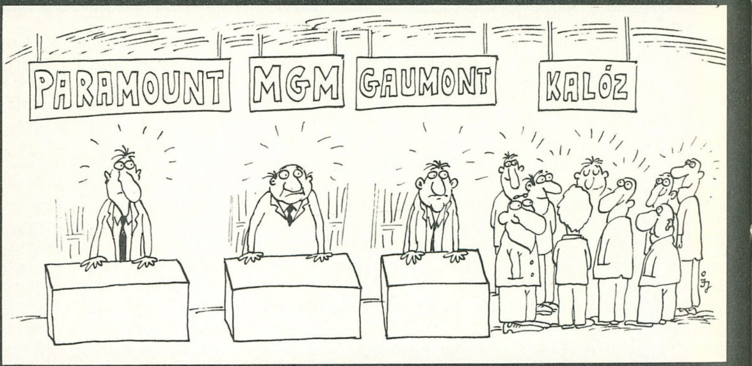
A gomboknak több funkciója is van, igazán kényelmes kezelés a távvezérlővel oldható meg.

A TENGER M

Újabb fejezetek a hazai videókalózkodás történetéből

Szürkületi zóna

Az alcímet ez alkalommal egy honában legendásnak számító, ám a műholdas csatornák jóvoltából újabban már nálunk is ismert tévésorozattól kölcsönöztük. Mindazoknak pedig, akik netán *mégsem* tudják, miről van szó, hadd árulom el: a Szürkületi Zóna az a tartomány, ahol érvényét veszti a ráció.

Ilyen egyszerűen.

A Video Magazin 91/6. számában már megismerkedhettek a szürke videózás fogalmával. A késztetés, hogy ingatag társadalmi megítélésű tevékenységüket legalizálják, már a híres-hírhedt „fekete" kalózok első nemzedékére is hatott. Ennek köszönhető az a szerteágazó kapcsolatrendszer, melynek segítségével, ha nem is könnyűszerrel, de végbevihették legendás hőstetteiket, a Vörös zsaru, az Esőember kópiáinak lenyúlását, a hivatalos kölcsönzők állományának idejekorán történő kimazsolázását, melynek hála, a kitűzött videópremiert megelőzve dobhatták piacra saját, szinkrontolmácsolással „feldobott" portékéjukat. A kalóz mindig is élvezte azt az előnyt, amelyet a kínai dzsunka élvez egy nehézágyúkkal megrakott, lomha szkúnerrel szemben: mozgékony volt, s maradt mind a mai napig. Sokkalta könnyebben fordította szélirányba orrát, mikor a változások első fuvallatát érzékelte. Ismert tények ezek, ahogy ismert az a módszer is, mellyel sikereiket elérik. Csak az ellenszer nem ismert.

Mondják egyesek.

Szóltunk a korábbiakban a jogszabályok hiányában tehetetlenségre kárhoztatott rendfenntartók helyzetéről is. Tudjuk, milyen nehéz helyzetben vannak mindazok, akik, kölcsönzőt nyitván, vásárlóik igényeinek kizárólag tiszta eszközökkel igyekeznek eleget tenni. Az induló vállalkozások tőkéje természetszerűen (?) nem elegendő a folyamatos filmutánpótlás biztosításához, a tulajnak tehát, amennyiben a piacon kíván maradni, választania kell: vagy a rögös, ám egyenes úton halad tovább, vagy elnyeli az, amire gondolnak.

Hát persze, hogy a Szürkületi Zóna.

A nevezetes tartomány lakóinak két típusát különböztetjük meg: vannak alkalmi és állandó szürkületiek. Az előbbi fajtához azok tartoznak, akik egyszer-egyszer elcsábulnak ugyan, de szorosabb kapcsolatot építenek ki, tartanak fenn a kalózokkal. Az utóbbiak – ugye kitalálták már? – nyakig vannak. És nem az adósságban. Életüket a sötétség és a fény mezsgyéjén egyensúlyozva élik, nagyobb kirándulásokat azonban csak a sötétségbe tesznek. Fura és törékeny tengeri lények ők – medúzákhoz hasonlíthatnánk őket, hisz oly megfoghatatlanok, akár a nevezetes tömlőbelűek: személyiségük jó kilencven százalékát szociális kapcsolataik teszik ki. Ezek a kapcsolatok csápokként funkcionálnak: olykor-olykor megragadható velük ez-az, s

MUNKÁSAI 1.

a nemkívánatos betolakodók elriasztására is alkalmasak.

Vannak azután olyan lények, akik munkaköri kötelességükből adódóan időznek a Szürkületi Zónában. Nem tartoznak egyik fent említett fajhoz sem. Ők azok, akik úgy érzik, ha már semmit – vagy szinte semmit – nem tehetnek, hogy az illegális forgalomnak elejét vegyék, legalább hadd tartsák kezüket a dolog érverésén – hogy tudják, mikor s mitől gyorsul. A mélység lakói pedig megtűrik őket. Megtűrik, mert első látásra semmiben sem különözik tőlük, mert kedves, könnyed fiú, s mert bizalmukért, türelmükért cserébe bizalmat, türelmet, no meg szívességeket remélnek tőle.

Régi igazság, hogy a rablóból lesz a legjobb pandúr. És vice versa: az ég irgalmazzon mindenkinek, ha egy igazán jó zsaru bűnözésre adja a fejét. Mármost, a sajátos kimenetelű mesék némelyikét a szemben álló felek is ismerik, s alig várják, hogy másikban végbemenjen a változás. A fény világának képviselője bizonyítékokat, fogódzót, további nyomokat remél a kalóztól, a kalóz pedig vár, egyre vár, hátha a „bronz” megszimatolja a pénzt, hátha rászokik a jobbnál jobb, frissebbnél frissebb filmekre, és függőségbe kerül tőlük: *Vagyis tőle.*

Van hogy bejön, van hogy nem.

A Szürkületi Zóna különös élettér. Magában hordozza egy jobb, különb feltételekkel kecsegtető világ ígéretét, ám nyomasztó sötétség hatja át, s lent, a mélyben, ha látni nem is látjuk, érezzük a méltóságteljes csendben suhanó videócápákat.

A nagy üzletek ideje ez. A kisemberek, a maguk egy, két, három másolásra beállított gépével már nem versenyképesek. A jövő a kalózkonzorciumoké. Azoké, amelyek nem elégszenek meg a saját szférájukban gyakorolt abszolút hatalommal, amelyek eltökélték magukat, hogy a Szürkületi Zóna lényeit és intézményei is befolyásuk alá vonják. Sajátságos társaság áll velük szemben: kivárásra berendezkedett kölcsönzőtulajdonosok, beszerzőkből lett felhajtók, kibicek, végsőkig elszánt, sokszor és sokféleképp hülyített „bronzok”. Az első évek kavarodása lassacskán leülepszik, a viszonyok azonban nemhogy tisztázódnának, egyre bonyolódnak. Kemény küzdelemnek nézünk elébe: utcáról utcára, kölcsönzőről kölcsönzőre folyik majd a harc, melynek végkimenetelétől egy videóstársadalom nemzetközi hírneve függ. Saját videóstársadalmunkról van természetesen szó, s mindazokról, akik jövőjét szívükön viselik. A harcban lesznek közkatonák, lesznek nagyágyúk, előfordulnak majd vezéráldozatok is. Mindazok, akik előző sorozatunk befejező részében elszörnyedtek a felvázolt apokaliptikus jövő képein, tudják majd, kinek szurkoljanak. A többiek várják csendben a Rambo IV-et.

Mert az, akár a kelletlenül gördülő személyvonat, meg fog érkezni. És elközelg az összecsapás ideje is. Jön, mint a fekete videózásból származó profit. Lassan, de biztosan.

A leosztásból mi sem szándékozunk kimaradni. Arra vállalkozunk, hogy hónapról hónapra haditudósítóként bukkanunk fel a videóháborúság tenger alatti frontjain. Beszámolunk a fejleményekről, úgy, ahogy azok tudomásunkra jutottak – s továbbra is várjuk észrevételeiket. Elvégre nem csupán nemzetközi megítélésünkről, pénztárcánkról, a kölcsönzői szakma becsületéről van szó. Holnapi, holnaputáni szabadidőprogramunk, filmellátásunk forog kockán.

Ez pedig megér majd néhány gondolatot az elkövetkezőkben is...

(folyt. köv.)

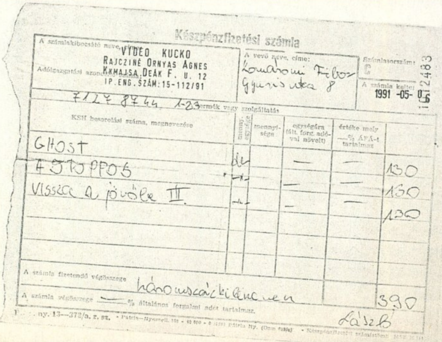
Gáspár András

„Szürke” számla

Íme a legjobb példa a feket-szürke videózásra!

Az alábbi számlát bizonyára a szerzői jogokban kevéssé jártas tékatulajdonos töltötte ki, elárulva tudatlanságát. Az alábbi filmeket ugyanis a számla kiállításának idején csak a mozikban lehetett vetíteni, egyetlen hazai videóforgalmazó sem jelentette meg őket műsoros kazettán. A tékát felkereső kölcsönzőnek fogalma sincs, hogy milyen mozifilmeket dobtak már piacra a kiadók, s azzal, hogy a kölcsönzött kazettákról, azok díjáról még szabályos számlát is kap, számára egyértelműnek tűnhet, hogy az általa kiválasztott kazetták kétségkívül legálisak. Fogalma sincs, hogy ezek a kazetták kétséget kizáróan hamisak, feketék, jogtalanul forgalomba hozottak. Csupán a legalitás látszatát keltve válnak „szürkévé” – ami valójában ugyanúgy fekete, mint a többi.

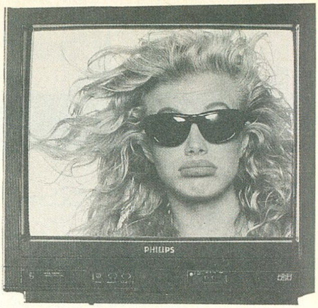
Akár tud róla a kölcsönző tulajdonosa, akár nem.

Készpénzfizetési számla
A számlakibocsátó neve, címe: VIDEO KUCKO RAJCZINÉ ORNYAS ÁGNES KKMAJSA, DEÁK F. U. 12 IP. ENG. SZÁM: 15-112/91
A vevő neve, címe:
A számla kelte: 1991 -05-
Termék vagy szolgáltatás KSH besorolási száma, megnevezése
GHOST
ASTOPPOS
VISSZA A JÖVŐBE III.
130
130
130
A számla fizetendő végösszege
390

Nem Tutti-Frutti, Rizi-Bizi,

Kaszinó-tv a Filmexszel

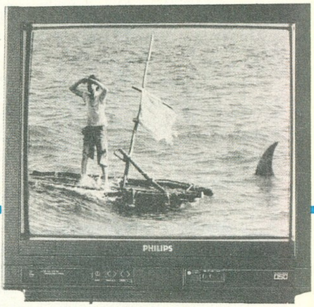
Az utóbbi egy-két évben legalább háromszáz producercég alakult Magyarországon. Döntően a reklámszakmában tevékenykednek, ahol a legtöbb pénz van. A Filmex Kft. ennél többre is vállalkozik: a honi kábeltelevíziókat is igyekszik műsorokkal ellátni.

Az alapítók, a Pest megyei, a Csongrád és Fejér megyei moziüzemi vállalatok, néhány bank és magánszemélyek. Ez utóbbiak az 1,7 milliós alaptőke húsz százalékát birtokolják.

Puszt Tibor filmrendező, ügyvezető igazgató szerint a filmgyártásból az állami támogatást teljesen nem lehet nélkülözni. A két háború között is működött ilyen rendszer.

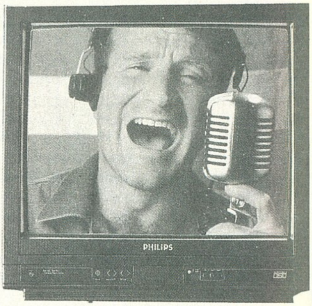
A Filmex ügyvezető igazgatója szerint támogatás nélkül egy magyar játékfilm költségei nem haladhatnák meg a 15

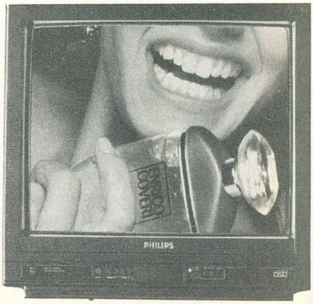
Szepesi, Szikora, Jolly Joker

A Tv-Tévé mindenkinek tetszeni akar

Négyszázötvenezer lakásban csaknem 1,3 millió ember lehetett már potenciális nézője az első magyarországi országos kábeltelevízió, a Tv-Tévé műsorának, amelynek színvonalát többek között Born Ádám, Rózsa Péter és Sárdi Anna neve fémjelzi.

Bár a frekvenciamoratórium miatt új, sugárzott tévéműsor nem kerülhet a képernyőre, a Tv-Tévé mégis teljesen törvényesen működik. Az adásokat ugyanis kazettákon küldik szét a helyi kábeltévéstúdióknak, és azok kábelen juttatják el a nézőkhöz. Nyár közepén már több mint ötven kábelhálózat kapcsolódott be a nagy akcióba. Akad közöttük kicsiny falusi kábeltévé, mely korábban legfeljebb arra vállalkozott, hogy az „égi csatornák" jeleit ossza szét, és nagy városi televízió, amely önálló adásokat is készít. Az eltérő igényeknek megfelelően VHS és U-Matic kazettára is kimásolják a Tv-Tévé-műsorokat, melyeket azután motoros futárok visznek szerte az országba. Június hatodikától kezdve tizenkét héten át kísérleti jelleggel indult meg a program. Az első időszakban hetente egyszer, csütörtökönként hattól tízig látható a műsor, amit

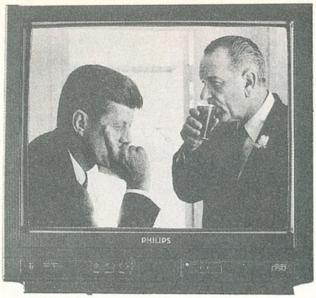
millió forintot, szemben a ma átlagosnak számító 30–50 millióval. Ennek legalább 25–30 százalékát kellene egy filmnek megtermelnie azzal, hogy a jogok eladásából a befektetés egyharmada visszajöjjön. Ha ez nem sikerül, akkor kár volt a filmet leforgatni.

Jelenleg meglehetősen nehéz támogatókat, például bankokat megnyerni ahhoz, hogy segítsék egy-egy magyar film létrejöttét. Nem értik igazán, milyen reklámértéke lehet egy ilyen, számukra esetleg nem kimondottan nagy profitot hozó befektetésnek. Pedig csak az Egyesült Államokban 80 millióan nézik a kábeltévék műsorát. Vannak olyan csatornák, ahol külföldi mozidarabokat is vetítenek. Ha a nézőknek csupán tíz százaléka kapcsolja be a készülékét, az is nyolcmillió ember!

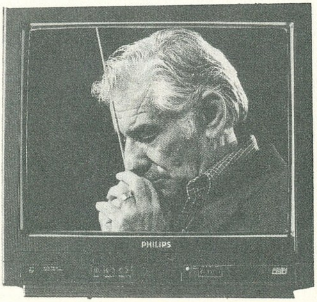
Márpedig a műsoros videókazettától a tévéfilmig olyan választékot kellene teremteni idehaza, melyben mindenki találhat piacképes árut. A Filmex Kft. eddig is több műfajban, jó néhány alkotásban működött közre. Magyar József Lovasünnep című dokumentumfilmje az apajpusztai környezetszennyezésről szól. Balogh László 68. című filmjének díszletépítési munkáit végezték. Bőhm András rendező Legolcsóbb reklám című filmjével tavaly fődíjat nyert. Szabó László az UNESCO megbízásából forgatott filmet Budapestről. Ebben koprodukciós partnerként vett részt a Filmex Kft. Ugyancsak közreműködtek a Gát György vezette TPA Kft.-vel együtt Jancsó Miklós az Isten hátrafelé ment című alkotásának elkészítésében.

Idén januártól a kábeltévék számára négyórás műsorblokkokat gyártanak. Szerepel ebben mese a kicsiknek, a fiataloknak magyar rock (hiszen akinek kábeltévé-vételi lehetősége van, az nézheti a Music Televisiont), egy kis könnyű szex, játékfilm és valamilyen interjú, beszélgetés.

Most is dolgoznak Havas Henrik HT Pressével közösen az Aquincum Casino műsorán. Ez utóbbi ma még egy alakuló, formálódó sajátos televíziózás. A lényege: filmekkel, reklámokkal megszakított kaszinóbeszélgetés. Neves, ismert em-

vasárnap ismételnek meg. Augusztus közepén rövid szünet, majd szeptemberben újult erővel, a tapasztalatokból okulva folytatja munkáját a Tv-Tévé stábja.

Az alapítók abból indultak ki, hogy erősen csökkent az érdeklődés a politizáló televízió iránt, a tévé különben sem tudja orvosolni a társadalmi gondokat. A televíziónak nem szabad a mindenható jelmezébe bújnia – vallják –, nem szabad tolakodnia. A Tv-Tévések jó értelemben vett kommersz adásokat kívánnak csinálni, vagyis olyat, ami mindenkihez szól, amiben a szórakoztatás, a politizálás, a kulturált tájékoztatás arányai kiegyensúlyozottak.

„Társasági televíziót szeretnénk" – állítja Rózsa Péter főszerkesztő. „Az utóbbi hónapokban azt tapasztalom, újra szerveződnek a baráti körök, házibulikat tartanak az emberek, formálódik a civil társadalom – mi az ebben résztvevőknek kívánunk műsorokat készíteni. A mi szemünk előtt egy jó értelemben vett közszolgálati tévé lebeg."

A Tv-Tévé nem titkoltan jövőorientált vállalkozás. Vezetői azt akarják, hogy a frekvenciamoratórium feloldása minden tekintetben felkészülten érje őket. A moratórium megszűnése után a kábeltévéstúdiók mikrohullámú átjátszókkal összeköthetők lesznek, s így országos kábeltévé-hálózat alakulhat ki, amely akár huszonnégy órás műsort is sugározhat. Ezt az egész hónapos programot a különböző műsorkészítőktől veheti át, amelyek egyike szeretne lenni a Tv-Tévé.

Nézzük, mit is láthat, aki a Tv-Tévét választja: a heti négyórás programnak állandó struktúrát alakítottak ki. A képes ajánlat után a gyerekeket Stan és Pan szórakoztatja, a *Babapercek* a kismamáknak ad tanácsokat. Szepesi György *sporttörténeti pillanatokat* elevenít fel, beszámoló látható a párizsi divat és az új autók világából. Egy nyugat-német kalandos filmsorozat, a *Jolly Joker* epizódjai is rendre a képernyőre kerülnek – bár egyes kritikusok szerint a Dallas ehhez képest színvonalas sorozatnak tűnik. Rózsa Péter *Biblia Pauperum* című műsorában a hitélettel foglalkozik, Hajdú János a hét egy-egy aktuális politikai eseményét elemzi, Bácskai Tamás közgazdasági tanácsokat ad, a *Civilpálya* elsősorban a helyi stúdiók anyagainak felhasználásával az önkormányzatok és a lakosság gondjairól számol be, a *Sikersztoriban* jól menő vállalkozókat mutatnak be. Szikora Róbert és Laár András pedig a *Sláger-Horoszkópot* vezeti.

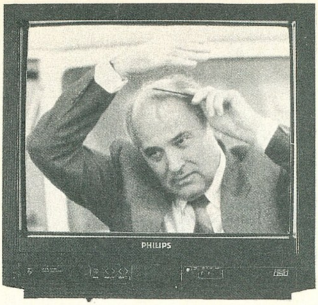
A Tv-Tévé nemcsak szórakoztatni kíván, hanem gazdaságosan is próbál működni. A műsort a *Telesystem Kommunikációs Részvénytársaság* finanszírozza.

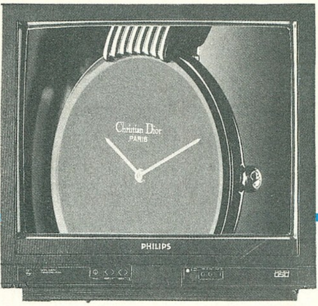
berek ülnek a kamerák elé, és csupa olyan dologról folyik a beszélgetés, ami távol áll az illető személy szakmájától, tevékenységétől. Ez az állandó műsor a Hintaszék címet kapta. A Tutti-Frutti mintájára kísérleteznek egy hasonló könnyed műsorral, Rizi-Bizi néven. Az ötven kábeltévé, amely átveszi a műsort, nem fizet semmit, a reklámbevételekből kell előteremteni a szükséges összeget. A hirdetőknek megéri, hiszen legalább kétmillió nézővel számolhatnak, s a díj csupán ezer forint másodpercenként, töredéke a Magyar Televízió árainak.

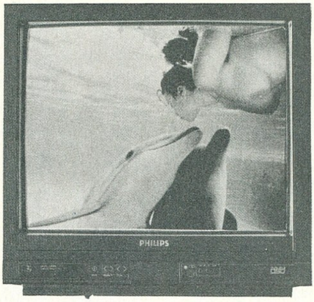
Az csak természetes, hogy a dokumentumfilmes Puszt Tibor első játékfilmjét is a Filmex Kft.-vel forgatja. A gólyák mindig visszatérnek szép-szomorú alkotás, egy kisfiú és egy általa megsebesített gólya találkozásáról, barátságáról és az elválás fájdalmáról szól. Előkészületben van a Gulyás testvérek Balladák című filmjének 3–4. része. „Most keressük azt a lélekben emelkedett szellemű szponzort, aki megérti, a néprajz nem üzlet, a befektetett pénz 20 százalékát sem hozza vissza, de a miénk, nekünk kell megőrizni" – mondja fanyar iróniával a kft. ügyvezető igazgatója. „Várjuk haza Jancsó Miklóst is, az ő és Hernádi Gyula filmjeire mindig vevők leszünk, számíthatnak ránk."

A videópiacról Puszt Tibornak az a véleménye, hogy a legfényesebb jövő vár rá. Legfeljebb nem Magyarországon. Mindenesetre Jancsó Az Isten hátrafelé ment videóváltozatát feliratozott formában ajánlották több ország videótéka-tulajdonosainak. Ha a világ videóhálózatának csak egyötödében lehetne hozzájutni Jancsó filmjéhez, óriási üzleti siker lennek, még akkor is, ha az Egyesült Államok és Nyugat-Európa videóhálózat-tulajdonosai bagót fizetnének. Behozhatná a forgatásra fordított teljes összeget.

Bihari Tamás

(A Telesystemet az Általános Értékforgalmi Bank és a Macrovision Kft. hozta létre még 1990 szeptemberében.) A tervek szerint a reklámbevételekből fedezik majd az összes költséget.

Most egy négyórás műsor elkészítése két és fél millió forintba kerül, ami a szakértők szerint rendkívül kevés.

A helyi kábeltévéknek semmibe sem kerül a Tv-Tévé adásainak a sugárzása, sőt, a rezsiköltségeket is megtérítik nekik. Igaz, jó néhány kis stúdiónak még arra sem lenne különben pénze, hogy a lejátszás költségeit állja.

Arról még nincs pontos közvélemény-kutatási adat, hányan választják csütörtök délutánonként az új kábeltévé műsorát. Az első tizenkét hét után mérik majd fel a nézettséget, és a nézői kívánságoknak megfelelően alakítanak a programon. Annyi mindenesetre már tudható, hogy két-háromszázezer néző legalább belekukkantott az adásba. A nézettség valószínűleg eléri a Magyar Televízió átlagos értékét.

A Tv-Tévé készítői számolnak azzal a nézői szokással, hogy sokan csak leülnek a készülék elé és sorra nyomogatják a gombokat – ezért olyan képi világot próbálnak kialakítani, amely jellegzetes, jól felismerhető és felkelti az érdeklődést. Bár, mint Rózsa Péter megjegyezte: „ebben a műfajban már nem lehet felfedezni a spanyolviaszt" – ezért inkább egy egységes tévés nyelv megalkotásán fáradoznak, jó értelemben vett háttértévézésre alkalmas műsorokat igyekeznek készíteni. Próbálnak külföldi társaságoktól exkluzív anyagokat megszerezni, így sehol másutt nem látható tudományos-ismeretterjesztő filmeket levetíteni.

És végül néhány szó a technikai feltételekről. A MAFILM Pasaréti úti telepének egyik műtermében alakították ki a stúdiót, kamerákat, közvetítőkocsit a Közművelődési Információs Központtól, népszerű nevén a Selyemgombolyítótól bérelnek, a montírozást a Magyar Filmintézet Hungarosonic Panasonic-referenciastúdiójában végzik.

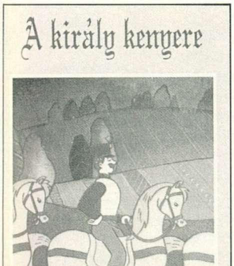
Dési János

Az NTSC és a Televideo

Még ma is előfordul, hogy valaki az amerikai kontinensen megvásárolt műsoros kazettáját, vagy az ott készült videófelvételt hiába próbálgatja hazai készülékével a monitorra csalni, nem sikerül. A felvétel NTSC rendszerben készült, és az itthoni készülékek legnagyobb része csak kétnormás, PAL és SECAM rendszerben készült kazetták lejátszására alkalmas. Kezdődhet a szaladgálás az átkódolás lehetőségének megkeresésére. Hosszas keresgélés után elég drágán és nem is mindig a legjobb minőségben sikerül a művelet.

Ugyanez a gond, ha valaki egy emlékezetes hazai felvételt vagy egy családi videót szeretne Amerikába eljuttatni. Persze, ott könnyebben talál a címzett olyan vállalkozót, aki az átjátszást elvégzi, igaz, elég borsos áron. Ám elegánsabb, ha egy ajándék vagy egy terméket bemutató kazetta nem okoz ilyenfajta gondot annak, akinek kedvében akarunk járni.

És ez még csak a kódolással kapcsolatos fejfájás. De az érdeklődésünk előterében álló műsort lehet, hogy 8, 16, 35 milliméteres filmen rögzítették, vagy Super VHS, U-MATIC, BETA, 1 vagy 2 collos mágneses szalagon. Mindezek közül valamelyikről egy VHS kazettára kell átjátszani a felvételt (PAL vagy SECAM kódban) ahhoz, hogy otthon a műsort megnézhessük,

vagy a kazettát üzleti partnerünknek, ismerősünknek elküldhessük.

Nos mindezeket az átjátszásokat, kódolásokat a Televideo felújított Sokszorosító üzeme rövid határidővel, kiváló minőségben és mértéktartó áron felvállalja. Akár kis tételben, akár ezres sorozatban sokszorosítást is vállal a cég, hozott vagy megvásárolható VHS kazettákon.

A növekvő érdeklődésre való tekintettel a magyar kultúra értékei, a szórakoztatás magyar mestereinek felvételei NTSC rendszerben is megtalálhatóak a Televideo márkaboltjaiban, s a katalógusban szereplő valamennyi Televideo-s műsor megrendelhető NTSC-ben is.

Mindezen szolgáltatásokról a Televideo márkaboltjai, elsőként Budapesten (VII., Erzsébet krt. 30., I., Alagút u. 4., V., Október 6. u. 9.) adnak felvilágosítást. A vidéken lakók a 1096 Budapest, Lenhossék u. 35. szám alatt lévő központba címezzék leveleiket. Ezeken a helyeken árjegyzék és részletes információ várja az érdeklődőt.

A megrendelőktől a Televideo kéri, írjanak alá nyilatkozatot arról, hogy a videózás írott szabályai szerint járnak el az átírt, vagy sokszorosított kazettákkal.

Az új szolgáltatás bizonyára sok videós számára nyújt hasznos segítséget.

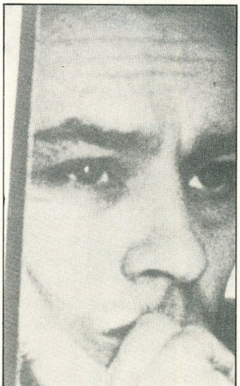
Delon és Bunuel

Egy zsaru – ez a címe annak a színes szinkronizált francia-olasz filmnek, melynek ki más is lehetne a főszereplője, mint Alain Delon. A Televideo Kiadó egyik nyári újdonságának másik főszereplője a szépséges Catherine Deneuve.

Halál a kertben – ez már a híres Luis Bunuel rendezte francia-mexikói színes szinkronizált filmnek a címe, mely szintén nemrégiben került ki a tékák polcaira. A Bulova-völgyi gyémántbányászokat eltiltják a völgyben végzett bányászattól, és felszólítják őket, hagyják el a területet. A gyémántbányászok nem hagyják annyiban, és lázadásra készülnek...

Két műsor egy kazettán: Kandi kamera, TV 1,5. Mindkét műsor ismerős lehet a magyar televízió nézőinek. A Kandi kamera agyafúrt, különleges helyzetekbe került emberek reakcióit, reagálásait rögzíti, melyek végén együtt nevet néző és szereplő. A TV 1,5 Gálvölgyi János, Mikó István és Forgács Gábor görbe tükre a televízióról: műsorokról, műsorvezetőkről. A Televideo a nevetésre ingerlő kazettával több mint száz percen át ígér könnyed kikapcsolódást.

Claudia Cardinale, Ugo Tognazzi és Gian-Maria Volonte a főszereplője A felszarvazott című francia-olasz filmnek, melynek története könnyen sejthető a címből...

A televízió Esti meséiből megszeretett magyar népmesefeldolgozások második része is megjelent műsoros kazettán, mely másfél órában újabb tizenhárom történetet tartalmaz rajzfilmfeldolgozásban, Szabó Gyula tolmácsolásában.

Mádi Szabó Gábor a mesélő a Mondák a magyar történelemből című 128 perces kazettán, melyen szintén tizenhárom mondát dolgoztak fel az alkotók a St. Gallen-i kalandtól Mátyás királlyá választásáig.

SIKERLISTA

MOKÉP

1. Gwendoline – színes francia erotikus kalandfilm
2. A szalagavató fantomja – színes amerikai horror
3. Delta Force kommandó – színes olasz akciófilm
4. Saint-Tropez-i leánykereskedők – színes francia erotikus film
5. Kegyetlen szakasz – színes amerikai akciófilm
6. Felmondtam, jöjjön vissza – színes francia vígjáték
7. Malevil – színes francia sci-fi
8. Fucking Fernand – színes francia vígjáték
9. Dali – színes spanyol szatíra
10. Bronzbarnák – színes francia vígjáték
11. Egy elkényeztetett gyermek utazása – színes francia kalandfilm
12. A tetoválás szelleme – színes japán erotikus film
13. Az erőszak gyermekei – színes amerikai akciófilm
14. Az Inka Birodalom titka – színes amerikai kalandfilm
15. New York széplányai – színes amerikai erotikus vígjáték
16. Parti lányok – színes amerikai paródia
17. Zűrzavar a szexis özvegy körül – színes amerikai paródia
18. Folytassa a szerelmet – színes angol vígjáték
19. Bársonyos álmok – színes amerikai erotikus film
20. Folytassák az angolok – színes angol vígjáták

VICO

1. Saigon kommandó
2. Millió dolláros rejtély
3. Add meg magad!
4. A Penge
5. BAT 21
6. Vérdíj
7. A golfklub rejtélye
8. Torzszülöttek
9. Végzetes erőszak
10. Vörös börtön
11. Gyilkosság rendelésre
12. Börtöntőzsde
13. Félelem
14. Könyörtelenül
15. A hercegnő
16. A futár
17. Békaherceg
18. Rohamcsapat
19. Törzsvendég
20. Rockula

Valamennyi színes, szinkronizált amerikai film

TELEVIDEO

1. Oj, Mama! (Kálmán Imre-show)
2. Szellők szárnyán (Huszka Jenő és kortársai)
3. Mondák a magyar történelemből (rajzfilm)
4. A király kenyere
(Magyar népmesék 2. sorozat – rajzfilm)
5. Mit ér az ember, ha magyar? (Chrudinák Alajos műsora)
6. A felszarvazott
(francia-olasz film Claudia Cardinale főszereplésével)
7. Egy zsaru
(francia-olasz film Alain Delon főszereplésével)
8. A világ teremtése (Jean Effel rajzfilmje)
9. Mese az élet rejtett csodáiról
(gyermekrajzfilm-sorozat az emberi testről)
10. A magyar kabaré levelező tagja (Rejtő Jenő-est)

FOTIFON

1. Végzetes szépség (HungaroVideo)
2. Az aranygyermek (Duna Film)
3. Hajszál híján (VIDEA)
4. Rózsaszín Cadillac (Intervideo)
5. Önkéntesek (ZOOM)
6. Nico (Intervideo)
7. Gremlins II. (Intervideo)
8. Dupla vagy semmi (Duna Film)
9. Bűntény a támaszponton (Duna Film)
10. Most kapd el, Jack (ZOOM)
11. Gyerekjáték (Intervideo)
12. Amerikába jöttem (Duna Film)
13. Ostermann vikend (ZOOM)
14. Harc az Endor bolygón (Hungaro Video)
15. Csapda (Duna Film)
16. Szemtelennek áll a világ (VIDEA)
17. Testőrbőrben (MOKÉP)
18. Szerelem tengere (Duna Film)
19. Tökéletes szépség és kondíció (ZOOM)
20. Pisztolyművész (ZOOM)

FÓKUSZ

1. Lady Domina
2. Desiree, a szerelem bajnoka
3. Foxy Lady Nr. 1.
4. Francia gyűjtemény
5. Brazíliai csábítások
6. Desiree és társai
7. Botrány a szexklubban
8. Beverly Hills mocsarában
9. Szelíd szemű bestiák
10. Római kaland
11. Szerelem olasz módra
12. Teresa, a férfifaló
13. Izzó hálószobák
14. Bűn és álom, a szép Desiree
15. Rossznak születni

DUNA FILM

DUNA NEMZETKÖZI FILM KFT

1. Az aranygyermek
2. Fekete eső
3. Túlvilági papa
4. Pénznyelő
5. Bűntény a támaszponton
6. Meglógtam a Ferrarival
7. Őslények országa
8. Nappalok és éjszakák
9. Tremors
10. Garni-zóna
11. Csupasz pisztoly
12. Rettegés a luxusjachton
13. A félszemű
14. Perdöntő bizonyíték
15. Csapda
16. Lélekvándorlás
17. A szerelem tengere
18. Végső leszámolás
19. A kígyó és a szivárvány
20. Elhaló mennydörgés

ZOOM

1. Dexi és Bumi
2. Kegyetlen part
3. Az aranygömb legendája
4. Őrült küldetés I.
5. Benny Hill-show
6. A kulcsszó: félelem
7. Támadás a Galaxison
8. Az Univerzum védői
9. Pisztolyművész
10. Álomküzdők

FÉNYPONT VIDEO CENTER

Pécs, Rókus u. 3/a.

1. Brazíliai csábítások
2. Aranygyermek
3. Dolly Buster
4. Heves Jeges
5. Szenzációs ajánlat
6. Csupasz pisztoly
7. Ami sok, az sokk
8. Vásott szülők
9. Vaklárma
10. Nicsak, ki beszél
11. A bosszú börtönében
12. A nagy kiruccanás
13. Szellemes karácsony
14. Vissza a jövőbe II.
15. Férjvadászok
16. Los Angeles-i harcosok
17. Végső leszámolás
18. Folytassa újra, doktor
19. Dutyidili
20. Életerő

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen tesszük közzé magánszemélyek 100 szótagnál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Felhívjuk a Kedves Olvasó figyelmét, hogy e rovatban nem áll módunkban közölni olyan hirdetéseket, amelyekben megvételre ajánlanak, vagy díjazás ellenében keresnek szerzői jogvédelem alatt álló műsorokat.

- Négy- vagy hatcsatornás sztereó hangkeverőt vennék. Cím: Horváth András 6000 Kecskemét, Lóverseny u. 35. 4. em. 15. Tel.: 76/46-363

- JVC karaktergenerátor (CL–P 50 E) eladó
Kiss, Ravazd, Ország út 22. 9091

- Eladó PANASONIC NV–7 35 EE típusú videó 1 év garancia + 20 db kazetta = 70 000 Ft, valamint 60 cm képernyő ITT színes televízió, távszabályozás. 1 év garancia = 68 000 Ft.
Cím: Tóbi László, Hatvan, Gáspár András u. 2/a. 3000

- Kifogástalan állapotban lévő (garanciális) SONY TC–FX 120 egykazettás deck 16 000 Ft-ért eladó.
Érd.: Kóczán Péter, 9063 Nagybajcs, Kendereskert 13.
Hétvégén 15 h-ig.

- PROFI módon megépített S VHS RGB ADAPTER NSZK dokumentációval VIDEÓMAGNÓ CAMCORDER RGB jelek fogadásához, valamint JVC típusú videómagnóhoz csatlakoztatható TELETEXT adapter eladó.
Tel.: 46/68-104

Videótábor!

A nyári turnusokat követően még szeptemberben is várja a zánkai Gyermeküdülő-centrum azokat a 10 és 18 év közötti fiatalokat, akik kedvet éreznek a videózáshoz és szívesen részt vennének videó-fotó szaktáborban.

A következő időpontokra lehet jelentkezni:

Szeptember 2–8., 10–16., 18–24., 26–30.

Turnusonként maximum harminc személy jelentkezését várják a szervezők. A részvételi díj naponta, személyenként 300 forint.

További felvilágosítás telefonon: 87-48-440/172, vagy levélben: Videó-fotócentrum Zánka, 8250

BÖNGÉSZŐ

E hónapban, Tesztünkkel összehangolva, megint a videómagnók táblázatát tartottuk csemegézésre érdemesnek. A hifi-sztereók között láthatóan a stuttgarti Video alapján is tisztességes helyezést kapott a Philips VR 703/02-es típusa. Fejátkapcsolási zajainak kis szintjét jónak találták, enyhébb észrevételeik voltak a dinamikát illetően.

A monó videók között a Hitachi VT–M757 E ugyan nem szerepel ezen a listán, ám szolgáltatásaival, jellemzőivel, úgy véljük tisztes sorrendiséget érhetne el. A táblázatban szereplő, általunk már korábban megírt több ismert típust is megemlíthetnénk, mint például a Panasonic NV J30 és NV L20 típusait (a kettő nem véletlenül toporog egymás mögött, hiszen csak születési időpontjuk tér el). Úgyszintén több ismerős típus van az ITT-Nokiák között, így a 3731-es, mely ASO képjavító áramkörrel rendelkezik, és elért képminőség-pontszáma is kiugróan a jók közé tartozik.

Kellemes böngészést!

Monó képmagnók

Típus	Rendsz.	Ár/DM	Kép	Hang	Szolg.	Felsz.	Össz. psz.	Mag. min.
Akai VS–467EOG–V	VHS	1200	30	11	15	4	60	jó
Grundig VS790VPT/SAT	VHS	2000	30	11	14	5	60	jó
Panasonic NV–L28	VHS	1700	31	11	14	4	60	jó
ITT-Nokia VR 7331	VHS	1140	32	11	13	3	59	közepes
JVC HR–FC100ES	VHS	1400	29	11	14	5	59	közepes
Philips VR 6880	VHS	200	32	11	13	3	59	közepes
Sanyo VHR 7500G	VHS	1100	30	11	14	4	59	közepes
Blaupunkt RTV–535	VHS	1000	30	11	14	3	58	közepes
ITT-Nokia VR 3929	VHS	1150	33	11	13	1	58	közepes
Mitsubishi HS–E21	VHS	1100	31	11	13	3	58	közepes
Panasonic NV–J30	VHS	1000	30	11	14	3	58	közepes
Panasonic NV–L20	VHS	1200	31	11	14	2	58	közepes
Philips VR 6291	VHS	1050	32	11	14	1	59	közepes
Philips 20RW7	VHS	800	32	10	14	2	58	közepes
Siemens FM 634 Q 4	VHS	1100	30	11	13	4	58	közepes
Fisher FVH–P310KV	VHS	1100	32	11	12	2	57	közepes
Grundig VS 710 VPS	VHS	1050	32	11	12	2	57	közepes
Nordmende V1500C	VHS	1050	29	10	15	3	57	közepes
Nordmende V1000V	VHS	1300	29	11	14	3	57	közepes
Sanyo VHR–5200G	VHS	1100	32	11	12	2	57	közepes
Schneider SVC 577RC	VHS	800	32	10	13	2	57	közepes
Telefunken A935SV	VHS	1100	28	9	16	4	57	közepes
Universum VR 708	VHS	898	32	10	12	3	57	közepes
Loewe OC635M	VHS	1300	31	10	12	3	56	közepes
Metz 9691	VHS	950	32	11	12	1	56	közepes
Saba 6730	VHS	1000	29	11	13	3	56	közepes
Grundig VS 610VT	VHS	1250	31	11	11	2	55	közepes
JVC HR–D600EG	VHS	1200	29	11	13	2	55	közepse
Sharp VC–A605	VHS	1400	30	11	12	2	55	közepes
Telefunken A932E	VHS	1000	29	10	13	3	55	közepes
Hitachi VT–M625E	VHS	1000	30	10	13	1	54	közepes
Loewe OC–730M	VHS	1200	29	11	12	2	54	közepes
Philips VR 6185	VHS	1100	28	11	13	1	53	közepes
Hitachi VT–M725E	VHS	900	28	10	13	1	52	közepes
Amstrad DD 8904	VHS	1400	26	11	13	1	51	közepes
Orion VH–2189 SP	VHS	900	28	10	11	2	51	közepes
Goldstar GSE 1891–P	VHS	1000	26	10	11	2	49	közepes
Funai VCR 6600	VHS	850	27	11	8	1	47	közepes
Orion VH–791 RC	VHS	800	27	10	9	1	47	közepes
Orion VH–1070	VHS	700	27	10	9	0	46	közepes
Goldstar GHV 1290	VHS	1200	24	10	10	1	45	még megfelelő

Megjegyzés:
maximális pontszámok:
Kép = 40
Hang = 20
Szolgáltatás = 20
Felszereltség = 10

Szuper VHS és HI8-as készülékek

Típus	Rendsz.	Ár/DM	Kép	Hang	Szolg.	Felsz.	Össz. psz.	Mag. min.
Blaupunkt RTV–1000	S–VHS	6000	40	18	16	8	82	kiváló
Panasonic NV–V8000	S–VHS	6000	40	18	16	8	82	kiváló
Grundig VS 680	S–VHS	4000	39	18	15	7	79	kiváló
JVC HR–S 9000EG	S–VHS	3500	37	18	15	7	77	kiváló
Panasonic NV–FS 100VPT	S–VHS	3400	38	17	16	6	77	kiváló
Sony EV–S1000E	Hi8	3000	38	17	16	6	77	kiváló
Blaupunkt RTV–915	S–VHS	2500	38	17	15	6	76	kiváló
Blaupunkt RTV–920	S–VHS	3000	38	17	15	6	76	kiváló
Panasonic NV–FS 90	S–VHS	2500	38	17	15	6	76	kiváló
Panasonic NV–FS 100	S–VHS	3000	38	17	15	6	76	kiváló
JVC HR–S5500EG	S–VHS	3000	37	18	15	6	76	kiváló
JVC HR–S5800EG	S–VHS	2500	38	17	14	6	75	kiváló
Mitsubishi HS–E82	S–VHS	2800	39	15	15	6	75	kiváló
Sharp VC–S1000	S–VHS	3000	38	18	14	4	74	kiváló
Hitachi VT–S85	S–VHS	3000	37	18	14	4	73	kiváló
Loewe OC 650 H	S–VHS	2500	37	18	13	4	72	kiváló
ITT-Nokia VR–3799	S–VHS	3000	36	17	14	4	71	kiváló
Philips VR 6785	S–VHS	2300	36	17	14	4	71	kiváló
Sanyo VHR–S 700G	S–VHS	2800	37	16	13	5	71	kiváló
Siemens FM 619	S–VHS	3000	36	17	13	4	70	jó
Philips VR 6785	S–VHS	2300	35	17	14	3	69	jó

Hifi-sztereó képmagnók

Típus	Rendsz.	Ár/DM	Kép	Hang	Szolg.	Felsz.	Össz. psz.	Mag. min.
Akai VS–600E	VHS	1800	36	16	13	5	70	jó
Panasonic NV–F75EG	VHS	1900	31	18	15	6	70	jó
Sony SLV–757 VP	VHS	2000	32	16	16	5	69	jó
Sony SLV–777 VP	VHS	2000	32	15	16	6	69	jó
Blaupunkt RTV–750	VHS	1600	31	18	15	4	68	jó
Grundig VS 960 VPT	VHS	2000	32	16	13	7	68	jó
Panasonic NV–F65	VHS	1600	31	18	15	4	68	jó
Sony SLV–656VP	VHS	1800	32	16	16	4	68	jó
Mitsubishi HS–E52VPT	VHS	1850	32	16	14	5	67	jó
Nordmende V4000 HL	VHS	1700	31	17	15	4	67	jó
Telefunken A980V	VHS	1900	31	18	14	4	67	jó
Mitsubishi E51	VHS	1500	31	17	14	4	66	jó
Philips VR 703/02	VHS	1900	32	15	14	5	66	jó
Sony EV–S550 E	Video-8	1800	30	17	15	4	66	jó
Hitachi VT–F785E	VHS	1900	29	17	14	5	65	jó
JVC HE–D950EG	VHS	2000	29	18	14	4	65	jó
Sanyo VHR–7800G	VHS	1300	32	16	14	3	65	jó
Siemens FM 638 V4	VHS	1800	32	16	12	5	65	jó
Akai VS–967EOG–V	VHS	1700	30	15	15	4	64	jó
JVC HR–D860EG	VHS	1700	29	17	14	4	64	jó
JVC HR–D830	VHS	1600	30	16	14	4	64	jó
Siemens FM 626W4	VHS	1900	32	16	12	4	64	jó
Dual VR 4870	VHS	1500	32	15	12	4	63	jó
Saba VR 6560	VHS	1600	30	17	12	4	63	jó
Hitachi VT–F775E	VHS	1500	29	16	13	4	62	jó
Philips VR 6589	VHS	1900	30	15	12	4	61	jó
Grundig VS 660	VHS	1950	29	13	12	4	58	közepes
Neckermann 771/481	VHS	848	23	11	11	2	47	közepes
Universum VR 2301	VHS	998	24	11	10	2	47	közepes

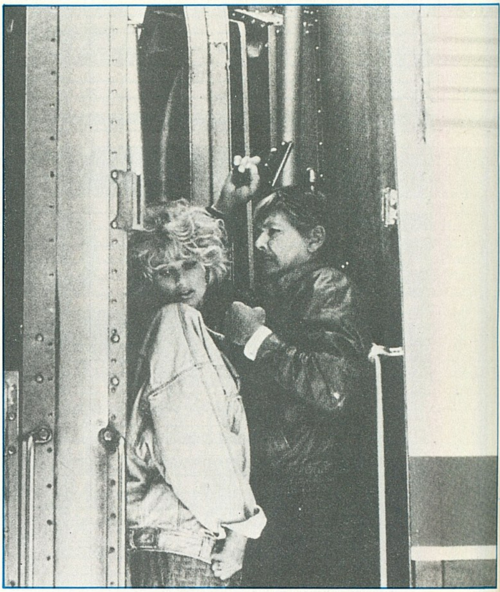
Színész-szerelmek

Paul Newman és Joanne Woodward
a Mr. és Mrs. Brideban

Nem félünk a farkastól...
Az álompár, Richard Burton és Liz Taylor akcióban

Charles Bronson és felesége,
a tragikus sorsú Jill Ireland a Szöktetésben

Az amerikai film történetének egyik mellékszála az a rengeteg művészházasság, melyet rendezők kötöttek színészekkel vagy éppen filmsztárok filmsztárokkal a felvételek ideje alatt, esetleg közvetlenül utána. Még az is lehet, hogy statisztikailag bizonyítható a Hollywoodban gyakran idézett mondás, mely szerint a június a legkedveltebb házasságkötési hónap. Egy bizonyos: a nemrégiben piacra dobott hollywoodi produkciók közül háromban is valóságos partnerek személyesítik meg a filmbeli párokat.

Itt van mindjárt a valamikor hallgatag ember, Paul Newman, aki legfrissebb filmjét, a *Mr. és Mrs. Bridge-et* ismét – immár hatodik alkalommal – felesége, Joanne Woodward társaságában forgatta.

Még nem férj és feleség, de már eljegyezte egymást Johnny Depp és Winona Ryder, egy másik hollywoodi újdonság, az *Ollókezű Edward* két főszereplője. Valamint friss házasok a *Majdnem angyal (Almost An Angel)* című vadonatúj kaliforniai produkció színész-főhősei is, a Krocodil-Dundee-kból megismert Paul Hogan és Linda Kozlowski.

A példák szinte a végtelenségig sorolhatók. Érdemes felidézni az ismertebb, érdekesebb „nagy találkozásokat".

Új megvilágításba helyezi a már-már elfeledett, 1972-ben készült *A menekülés (The Getaway)* című filmet Ali MacGraw (ki ne emlékezne rá Magyarországon a *Konvojból?* (frissen megjelent önéletrajza, mely bepillantást enged a színésznő és a néhai jó Steve McQueen (ki nem emlékezne rá Magyarországon a *Pillangóból* vagy a *Pokoli toronyból?)* viharos szerelmi életébe. A The Getaway volt egyébként egyetlen közös fellépésük.

A másik nehézfiú, Charles Bronson számos filmet forgatott néhai nejével, Jill Irelanddel. Nálunk ezek közül a *Szöktetés (Breakout)* vált népszerűvé (1975), melyben a házastársakon kívül látható volt a kiváló Robert

Paul (Krokodil Dundee) Hogan és b. új neje, a bájos Linda Kozlowsky

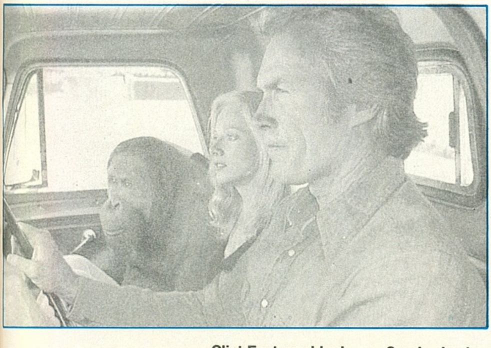
után egy évvel ismét együtt játszanak az *Ölj meg újra* című krimiben *(Kill Me Again, 1989)*. Ekkor már házasok. Tom Cruise, az ifjú hölgyek kedvence *Mint a villám* című filmjében játszott együtt új szerelmével, Nicole Kidmannel. Sylvester Stallone Kobráját a sztár és kedvese, Brigitte Nielsen románca dobta fel valamelyest. De Madonna és Sean Penn szerelmi románca is elképzelhetetlen a *Sanghaji meglepetés (Shanghai Surprise)* című közös filmjük nélkül. S itt egy klasszikus eset: Edward Albee drámájából készítették a *Nem félünk a farkastól (Who's*

Woody Allen és Mia Farrow kettőse a Hannah és nővéreiből

Sly Stallone későbbi neje, (ma már csak ex neje) Brigitte Nielsen oldalán a Kobrában

Clint Eastwood kedvese, Sondra Locke, és egy jó barátja társaságában vág neki a világnak a Bármi áron című filmben

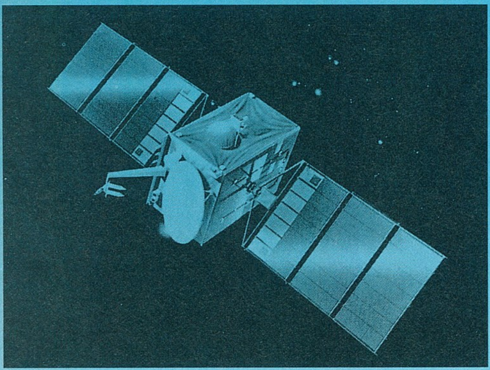
Duvall is. De már négy évvel korábban lehetett Bronsonékat együtt látni az *Esőlovas-ban (Rider on the Rain, 1971), majd 1975-ben a Nehéz idők-ben (Hard Times)* vagy 1982-ben, a *Bosszúvágy második részében (Death Wish II)*.

A bemutatásra egyáltalán nem szoruló Jessica Lange két filmjében is partnere volt szívszerelmének, Sam Shephardnek. Láthatók voltak együtt a *Frances*, valamint a *Country* kockáin. Vagy egy másik példa: az 1988-as *Willow-ban* még idegen a két főszereplő: Val Kilmer és Joanne Whalley. A George Lucas-film

Afraid of Virginia Woolf?) című világhírű filmet, főszerepben a színész házaspárral, Richard Burtonnel és Elizabeth Taylorral.

A filmes párokról szóló miniatür történelemben külön fejezet illeti meg sokak kedvencét, a csetlő-botló, slemil Woody Allent, aki minden szerelmével csinált filmeket. Először Louise Lasser „volt műsoron", azután Diane Keaton következett *(Annie Hall)* majd Mia Farrow lépett porondra. Vele eddig tizenkét filmet forgatott Woody Allen. A legutóbbi közös produkció a *Hannah és nővérei (Hannah and her Sisters)* volt, melyet a magyar mozik is sikerrel vetítettek.

HÍRÖZÖN

Személyiségi videójog

New York állam törvényhozásának alsó- és felsőháza előtt egyaránt szerepel az a törvénytervezet, amely a videókazettákat vásárlók és kölcsönzők személyiségi jogait hivatott védeni. A tervezett törvény megtiltaná, hogy a videóboltok a vásárlók-kölcsönzők beleegyezése nélkül szolgáltassanak rólunk információt.

„Alkotmányos jog a magánélet titkossága, és ezt a jogot védeni kell" – szögezte le Serphin R. Maltese szenátor, a törvénytervezet fő támogatója, aki szerint a kiskereskedelmi egységek számítógépes kimutatást vezetnek arról, hogy ügyfeleik milyen kazettákat kölcsönöznek, illetve vásárolnak.

A közelmúlt két eseménye indokolta a törvénytervezet kidolgozását: egy washingtoni hetilap közzétette Robert Bork bíró kedvenc videóit, amikor kongresszusi meghallgatáson vett részt, s nyilvánosságra került a fegyverszállítási botrány főszereplője, Oliver North és családja által kölcsönzött kazetták listája is. A törvénytervezet értelmében az ügyfelekről vezetett adatokat legfeljebb egy esztendeig szabad megőrizni, szükségtelenné válásuk után. Aki mégsem semmisíti meg az adatokat, akár ezer dollár pénzbírsággal is sújtható lenne.

Pénzinjekció a BSkyB-nek

Az egyelőre veszteséges műholdas tévéadó, a BSkyB legnagyobb részvényesei megállapodtak: 200 millió fontot áldoznak arra, hogy a vállalkozás életben maradhasson 1993-ig, amikor kalkulációik szerint kifizetődővé kell válnia. A jelentősebb részvényesek közül a Reed International ugyan hátrább vonult (10 százalékról 3,7-re csökkentette részvénypakettjét), 12-ről 16-ra növelte viszont részesedését a londoni Pearson és a francia Chargeurs. Megtartotta 12 százalékos arányát a Granada TV (az észak-angliai kereskedelmi csatorna), s továbbra is 50 százalékkal részesedik a News Corporation, amely egyrészt készpénzben, másrészt film- és programjogokban járult hozzá a 200 millió fontnyi tőkeinjekcióhoz. Ezáltal a British Satellite Broadcasting és a Sky TV egyesülésével tavaly létrejött BSkyB-be befektetett tőke nagysága elérte az 1,4 milliárd fontot. Mivel a társaság vesztesége heti 2 millió font, nemrégiben számos elbocsátásra került sor a költségek csökkentése érdekében – a heti 2 millió mindenesetre egyötöde a tavalyi adatnak, amikor hetente még vagy 10 millió font veszteséget könyvelhettek el.

Párduc – engedély nélkül

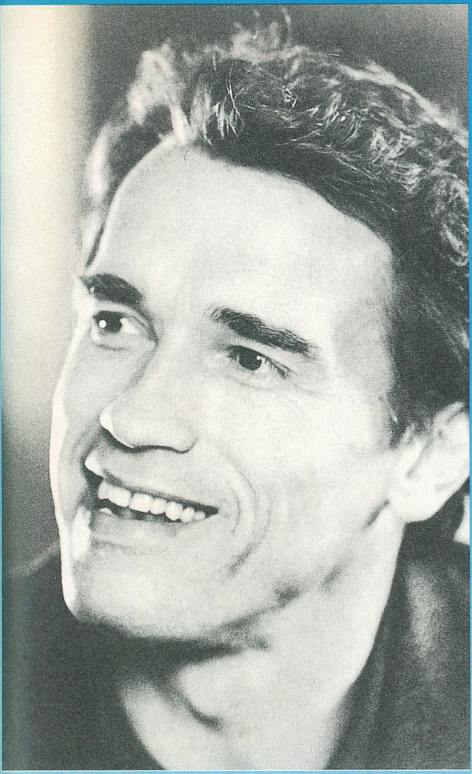
Az MGM-Pathe Communications beperelte a Pink Panther Patrolt, a Rózsaszín Párduc nevét viselő közbiztonsági csoportot, amely megkísérel fellépni a Manhatten homoszexuális polgárait fenyegető erőszak ellen. Azért indították a pert, mert szerintük a civil őrjárat az MGM Rózsaszín Párduc-sorozatának nevét vette fel, s ehhez nem kért engedélyt. Az önkéntes őrangyalok tagadják ezt, s azt mondják, más Párducok, mint például a Fekete Párducok és a Szürke Párducok mozgalmától kölcsönözték az ötletet. E védekezés némigen tetszik az MGM-nek, amely 200 ezer dollár kártérítést követel amiatt, hogy a Rózsaszín Párduc Őrjárat beszennyezte az ő „kedves, ártatlan, családi szórakoztatásra szolgáló" figurájuk hírét.

Breki dimenziói

Peren kívül megegyezésre jutott a Walt Disney Co. és a Henson cég a Muppet-figurák használati jogáról folytatott vitában. A megállapodás értelmében Jim Henson, a nagy tv- és videónépszerűségnek örvendő Muppet-bábuk tervezőjének örökösei másfél évre engedélyezték, hogy a floridai Disney-parkban Breki és társai szórakoztassák a gyerekeket. Lejáratkor a Disneynek opciója lesz a szerződés három és fél évvel történő meghosszabbítására, Hensonék pedig szabadon választhatnak, új partnert keresnek-e vagy sem. A Disney, amely nyilvános bocsánatot kért a Henson céget rossz fényben feltüntető állításai miatt, azt reméli, hogy az új Muppet-látványossággal megtérül az a 90 millió dollár, amelyet még a pereskedés előtt befektettek a háromdimenziós Breki-attrakcióba. Jól értesült források szerint a két cég új kereskedelmi szerződést is fog kötni. Eszerint csak egyetlen helyen, a Walt Disney World elnevezésű vidámparkban árulhatnak majd Disney-gyártású Muppet-trikókat és egyéb Muppet-emléktárgyakat, a többi Disney-parkban külön szerződés alapján árusíthatják ezeket az ottani boltosok.

A Disney- és a Henson-birodalom között háborúskodás tavaly májusban, Jim Henson halála után kezdődött, miközben a két cég egyesüléséről tárgyaltak. A tárgyalások decemberben félbeszakadtak. Disney-részről azt állították, Hensonékat jobban érdekli a pénz, mint édesapjuk szellemi örökségének megőrzése.

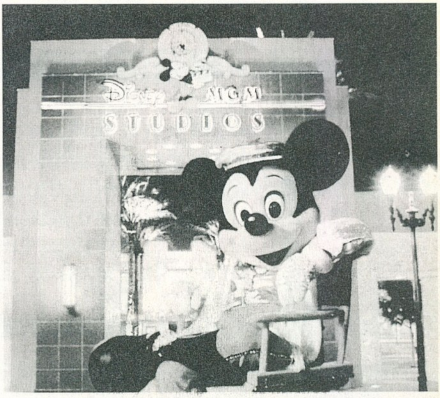

Schwarzenegger-dokumentumvideó

Szélesíti működési területét a Polygram Music Video: nevét Polygram Video USÁ-ra változtatta, s kínálatát a zenén kívül gyermek-, sport- és szórakoztató programokkal bővíti. Rad Sports címkével jelennek majd meg új, zenés aláfestéssel ellátott sporttárgyú dokumentumfilmjeik és testedzés-kazettáik. Kiadnak egy dokumentumfilmet Arnold Schwarzeneggerről és egy brit szórakoztató kazettát, Billy Conolly főszereplésével. A polygram egyelőre a videókazetták közvetlen eladására koncentrál, noha komikus programjaik egy részét a kölcsönzőkben is megtalálni.

Disney-dömping

A Buena Vista Home Video társasághoz tartozó Walt Disney és Touchstone cégek piachódító offenzívába kezdtek. Nem kevesebb, mint 65 Disney-filmet kínálnak 12,99 dolláros egységáron. Bőséggel akadnak köztük Miki egér-filmek, kiadják a Péter és a farkast, a Micimackó három változatát, s újabb reklámkampány népszerűsíti a Dzsungel könyvét és a Robin Hood animációs feldolgozását. A Touchstone árengedményes – 12,99 dolláros – kínálatában egyebek között a Holt Költők Társasága és a New York-i történetek című filmek is szerepelnek.

Jumbotron a Times Square-en

New York város önkormányzatának közlekedési osztályát aggasztja valami: attól tartanak, hogy a gépkocsivezetők túl sokat nézik a képernyőt a volán mellett – legalábbis miközben keresztülhajtanak a Times Square-en. Itt állították fel ugyanis nemrég a Sony legújabb, 9,7 × 7 méteres Jumbotron képernyőjét, amely 560 különálló képelemből áll, s amelyet optikai lemezrendszerrel programoznak. A hivatalnokok mostanában azt tanulmányozzák, mekkora közlekedésbiztonsági veszélyt jelent ez az új látványosság az egybként nagyon „biztonságos" New York-i utcán.

Sony Kids' Music

A Sony Music Video Enterprises a „gyermekpiac" meghódítására tör: a gyermekeknek szóló muzsika terjesztésére létrehozták a Sony Kids' Music elnevezésű céget, a gyermekeknek szóló videók terjesztésére pedig az SMV Children's Libraryt. A két egység saját művészeket is szerződtethet, de természetesen bőséggel válogathat a Sony-birodalomhoz tartozó Epic és Columbia lemeztársaságok előadói közül is. Lehetőség szerint a művészek audio- és videó- kiadványokon egyaránt szerepelnek majd. Tervezik animációs filmek forgalmazását is.

Sophie színháza

Felnőtt lett a tinilányból. A Házibuliban és folytatásában megszeretett Sophie Marceau mögött ma már tizenegy éves karrier, tizennégy film- és egy színházi (!) főszerep áll.

Belmondo partnereként a Kellemes húsvéti ünnepeketben

Miközben Sophie-t esténként Budapesten vagy Párizsban éppen valamelyik filmjében videón nézik, a párizsi Theatre de l'Oeuvr színpadán élőben is láthatják az Euridikében. A közönség elfogadta, szeretik, s a színházban is sikere van.

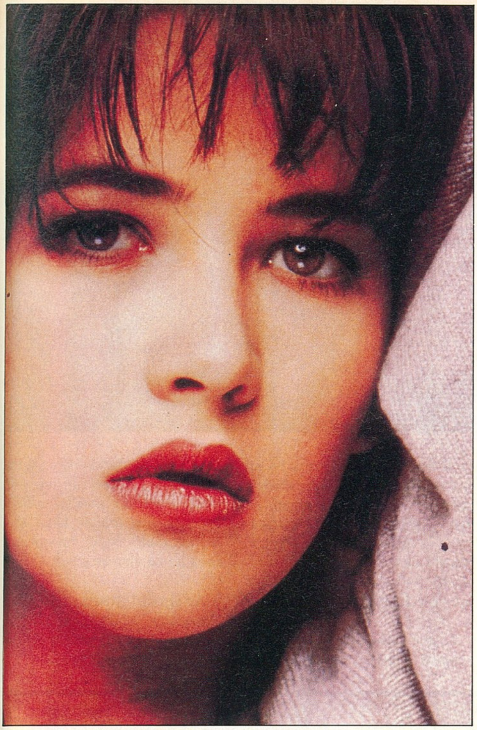
Sophie-nak is tetszik a színházi élet, őszintébbnek érzi magát a színházban, mint a moziban. Ennek ellenére utóbbi filmjeiben – a néző számára legalábbis úgy tűnt – a szépséges francia lány igencsak őszintén mutatta meg rejtett bájait. Arra a kérdésre, nem félt-e attól, hogy szemére vetik, túlságosan merészen tárja a nyilvánosság elé pompás alakját, legutóbbi interjújában így válaszolt:

„Ami fontos, az nem a meztelenül mutatkozás, hanem a filmkészítés; gondolkodni, fejlődni anélkül, hogy bármikor is ugyanazt csinálná az ember. Ha nem értik meg azt a lépésemet, amikor a meztelen forgatást választom, végtelenül sajnálom ... Az embereknek mindig van kedve tetszeni, és ez kétségtelenül ok arra, ami miatt a színészi mesterséget választják. Úgy gondolom, a legjobb mód, hogy továbbítsuk az üzenetet másoknak, ha összhangban vagyunk önmagunkkal, soha nem hazudunk, nem bújunk olyan álarc mögé, mely nem a sajátunk."

Sophie-t határozott egyéniségnek tartják: keménykötésűnek, olykor erőszakosnak is. Ha ma-

„Az embernek mindig van kedve tetszeni, ezért választja a színészi mesterséget..."

Lesz-e belőle francia szépségnagykövet?
Élő példa, hogyan védheti meg egy művész
a magánéletét
„Összhangban magunkkal"

gánéletéről faggatják, elzárkózik a válaszadás elől. Ügyvédje nem szalasztja el, hogy eljárjon azon újságokkal szemben, amelyek a „kelleténél" többet írnak róla. „Hát sohasem láthatják majd Önt jegyese karjaiban egy magazinban?" – fakadt ki nemrégiben Fabrice Pierrot újságíró, amikor interjút készített vele az egyik francia Video magazinban. Nem! – volt a határozott felelet, s Sophie meg is indokolta válaszát:

„Úgy gondolom, a művészek többet adnak, mint bárki más. Ha nem szabnak meg maguknak bizonyos határokat, exhibicionistává válnak. Kezdetben nem voltam ennek tudatában. Azóta úgy hiszem, élő példa vagyok rá, hogy egy művész megvédheti magánéletét, kerül, amibe kerül."

Andrzej Zulawskival az utóbbi időszakban három filmet is forgatott: a *Hóbortos szerelem, Az éjszakáim szebbek, mint a nappalaid* és a *La not Blueu* címűeket. „Szerelmi vagy érdekházasság?" – tudakolta a kérdés. Sophie a kapcsolatot érdekes munkaházasságnak tartja. „Az, hogy ez a három film elkészült, azt jelenti, akadt olyan dolog, amit együtt valósíthattunk meg. Nagyszerű olyan emberrel dolgozni, akit ismer az ember. Sok időt lehet megtakarítani" – felelte ügyesen a 24 esztendős, tapasztalt színésznő.

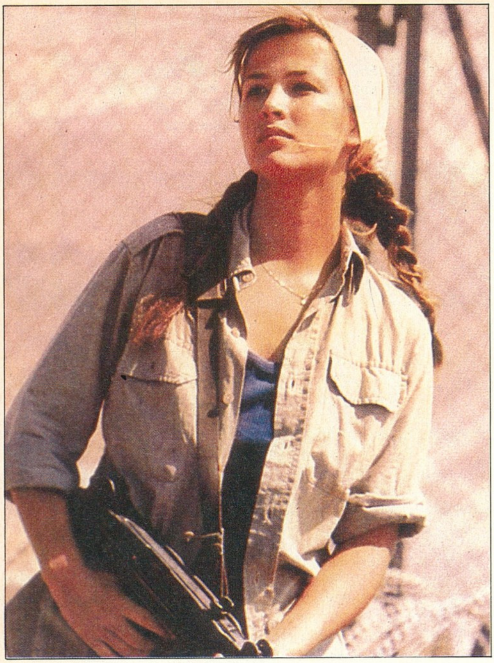
E filmek egyébként nem arattak kiugró sikereket, ám Sophie szerint a közönség mind szívesebben fogadja a Zulawskival forgatott filmjeit.

Ha magánéletéről sokat nem is mond, annyit hajlandó elárulni, hogy nem szereti az éjszakai életet, nem vonzzák az éjszakai szórakozóhelyek. Esténként, ha éppen nem játszik, moziba, színházba szokott járni.

„Követni tudná Catherine Deneuve-öt, a francia szépség képviselőjét külföldön? – kérdezték tőle, ám a válasz ezúttal sem volt

Így kezdődött...
Sophie 14 esztendősen,
a házibuli
forgatagában

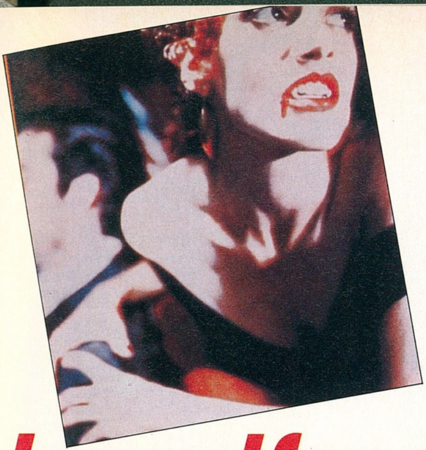

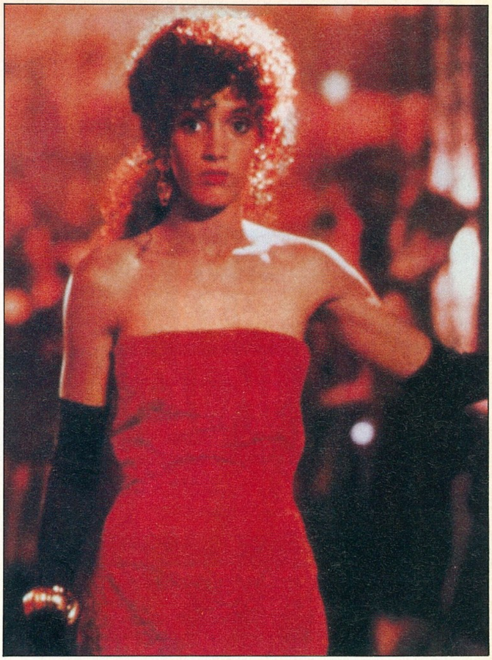

szokványos. Mint mondta, ha az ember odáig jut el, hogy csak a szépségét tudja megmutatni, az már igencsak kevés. Hízelgő számára az összehasonlítás, de csak akkor lesz francia „szépségnagykövet", ha valamit be tud mutatni személyiségéből, tehetségéből is.

Sophie Marceau mostanában számos magazin címlapján szerepel, ám a dicsőség múlandó. „Az ember hol fenn van, hol pedig lenn" – mondja erre. „Amikor a csúcson érzi magát, talán az a legrosszabb, mert onnan újra csak lefelé visz az út..."

Az egykori tinisztár most ismét „fenn" van. A honi tékák polcairól azonban még jó néhány Sophie Marceau-film hiányzik.

Jennifer, a vámpír

Emlékeznek még Jennifer Bealsre?

Ő volt az a 19 éves félvér szépség, akit négyezer jelentkező közül választottak ki a Flaschdance főszerepére. A diszkó-musical és benne a táncos lábú hegesztőlányt alakító Jennifer Beals világsikert aratott. Az ilyenkor szinte elkerülhetetlen – és általában mindig gyengébb – második rész csak azért maradt el, mert Jennifer a neki felkínált 700 ezer dolláros sztárgázsi ellenére is nemet mondott: egy időre búcsút intett Hollywoodnak, és beiratkozott a Yale Egyetemre amerikai irodalmat tanulni. „A színészet bizonytalan foglalkozás, a tudás viszont örökre veled marad."

A szintén Yale-re járt Jodie Fostertől és a volt Princeton-diák Brooke Shieldstől eltérően Jennifer a négy év alatt egyszer sem mulasztott forgatás miatt. Sokan egyszerűen őrültésnek tarották, hogy eldobta magától a karrier lehetőségét, ő azonban egészen másképp gondolta. „Hihetelen élmény volt számomra Yale. Önmagam miatt ültem vissza az iskolapadba. Nem voltam egészen biztos abban, mi is tulajdonképpen a színészet és a filmipar lényege. A Flashdance-ben az ösztöneimre hallgattam. Azért tértem vissza csak most, mert végre eléggé biztos vagyok önmagamban ahhoz, hogy képzett színésznők szemébe nézhessek."

A visszatérésre a Vámpírcsók című, horrorisztikus komédia adott alkalmat. Bár Jennifer Beals

szerint a film mélyebb rétege a yuppie-életforma hanyatlásáról szól, ám aki ezt nem fedezi fel benne, az kacagva izgulhatja – vagy izgulva kacaghatja – végig egy ifjú könyvügynök (svábbogárfaló Nicolas Cage) és vámpírnak hitt barátnője (Jennifer Beals) történetét. A rendező, Joseph Minion írta annak idején a Scorsese rendezte Lidérces órák forgatókönyvét.

Jennifer Beals húszas éveinek közepén jár. Már iskolás korában jól fizetett modell volt, majd jött a Flashdance, és a világhír – függetlenül attól, hogy a filmben erősen megvágták prózai jeleneteit, a táncjelenetekben és a meztelen pillanatokban pedig a dublőrjében gyönyörködhettek a nézők. „A hirtelen jött hírnév maga alá gyűrt. Bizarr és aggasztó dologgá vált. Lépten-nyomon felismertek, és ismeretlen férfiak ostromoltak a szerelmükkel. Úgy döntöttem, szükségem van arra, hogy némi időt a saját korosztályom tagjai között töltsek ahelyett, hogy középkorú férfiak kreatúrájává váljak. Ezért jelentkeztem a Yale-re."

Azért a filmezést sem hagyta abba teljesen. Az egyik nyári szünetben Sting oldalán főszerepet alakított az általános vélemény szerint gyöngécske Frankestein menyasszonya című filmben, amelyben csak a szörnyet játszó Clancy Brown kapott jó kritikákat. Jennifer Beals mindazonáltal élvezte a forgatást, ahol összehasonlíthatatlanul több figyelmességben volt része, mint annak idején a Flashdance felvételeinél. Miután elvégezte az egyetemet, Gene Hackman oldalán szerepelt a Rocky-utánzatnak nevezhető Split Decisions című filmben; a filmbéli ökölvívó barátnőjeként alig akadt más dolga, mint a ring mellett sikongatni. A színésznő ennek a szerepnek az elvállalását sem sajnálja, mert Gene Hackmannel dolgozni megtisztelő és tanulságos dolog egy kezdőnek.

Sem a Frankenstein menyasszonya, sem a boxfilm, sem a vámpírcsók nem bizonyult a Flashdance-hez fogható kasszasikernek, Jennifer Beals azonban bizakodó. Szerpet kapott férje, Alexander Rockwell még be nem mutatott Fiúk című filmjében; ő pedig mély hangú transzvesztitát alakít. Játszott egy Chabrol-kalandfilmben, a Dr. M.-ben is. Mint minden szép színésznőnek, Jennifer Bealsnek is az a vágya, hogy ne csak külső adottságai, hanem színészi képességei miatt kapjon szerepeket.

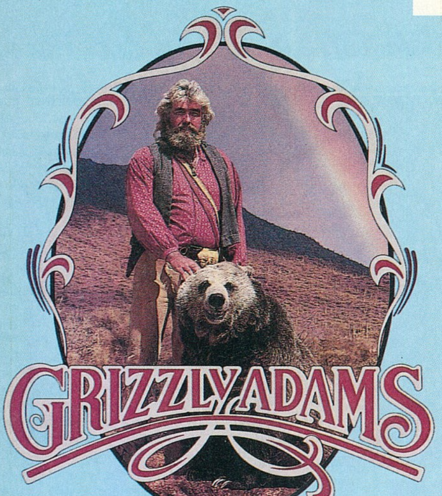
S mit játszana el szívesen? Hosszú gondolkodás előzi meg a rövid, de Madonnásan meghökkentő választ: „Egy leszbikus apácát! Micsoda konfliktussal kellene megküzdenie egy ilyen figurának..."

Függöny

Hat színésznő verseng egy szerepért, egy elhagyatott kastélyban. Az izgalmas események során titokzatos módon a színésznők egyenként sorban meghalnak. Az utolsó felvonásra csak ketten maradnak. Kié lesz a szerep?

Szines, szinkronizált amerikai krimi **SIMCOM**

Grizzly Adams

A kedvelt amerikai hegyi ember újra itt van egy teljesen új kalandban. A történet arról szól, hogyan menti meg Grizzly Adams és társa, Martha (hatalmas grizzly medve) a kisvárost a kegyetlen banditáktól.
Főszereplő: Gene Edwards

Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm

Quest Entertainment

Ninja Kids – Nindzsa kölykök

Kína utcáin élelemért és fillérekért koldulnak a gyerekek. Egy fiatal hős és a gonosz hűbérúr között kitört háborúba a gyerekek is belekeverednek. Ügyes és rendkívüli harcművészetükkel, ravasz eszközökkel igyekeznek megvédeni rejtekhelyüket.

Színes, szinkronizált amerikai akciófilm **MEEKER MEDIA**

A VIDEORENT KFT címe: 1043 Budapest IV., Tavasz u. 4.
Tel.: 169-6040 Nyitvatartás 9-től 16 óráig.
Üzlet: VIDEO NIVÓ 1081 Budapest, Köztársaság tér 10.
Telefon: 113-9837

CHER

– AZ IGAZI

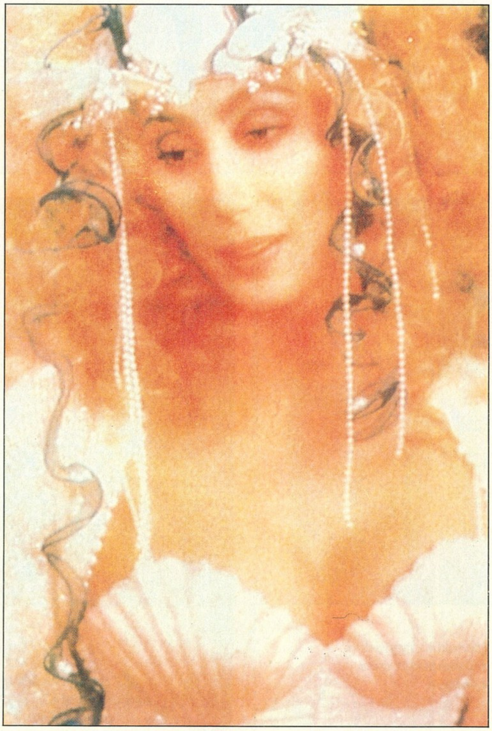
A londoni Madame Tussaud-panoptikumban már látható Cher életnagyságú és élethű viaszszobra. Az ötévenként átrendezésre kerülő kiállítás új és legvonzóbb szereplője Cher, kezében az Oscar-szobrocskával, hideg nyugalommal tűri, hogy a kiállítás látogatói derekát átölelve fényképeztessék magukat...

Cher ismét hódít a Hableányok (Mermaids) című új filmjében. A 45 éves énekes-színész, aki eddigi filmjeiben nem fakadt dalra, most tánc közben, dúdolgatva csábítja el a baseballrajongó. tömzsi köpcös kiskereskedőt (Bob Hoskins alakítja). A vígjáték hősnője a kissé bolondos kisvárosi asszony, akinek van egy tinédzser leánya, ám férje nincs. Tehát szerezni kell egyet. „Cher választott ki engem erre a szerepre" – mondja a nem éppen szívtipró külsejű Bob Hoskins. „Olyan partnert keresett, aki férfias, mesterkéletlen, érzelmes egy kissé, és főleg, hogy humora van. Magától értendően rám gondolt." A nézők majd meglátják , hogy egy ilyen kövér pasas is tud szexi lenni Hollywood legragyogóbb nője mellett."

Cher véleménye: „Minden eddigi szerepem közül ez volt az, amelyet a leginkább szerettem volna megkapni, mert ez a Mrs. Flax borzasztóan hasonlít rám. Kelekótya, energikus és romantikus".

A film zenéje máris sláger, ott szerepel a toplisták élén, s a Shoop Shoop Song klipjét gyakran játsszák a tévéállomások. „Mindent elértem az életben. Sikert, pénzt, szerelmet, hírnevet, de nem sikerült jó anyának lennem. Rengeteg hibát követtem el. Éppen úgy, ahogy annak idején az én anyám vétkezett ellenem"– vallja a sztár.

Cher 1946. május 20-án látta meg a napvilágot Cherilyn Sarkisianként. Anyja színésznő, apja farmer és hivatásos kártyajátékos volt. Húgával, George Annenel szegénységben éltek. Anyja kilencszer vált el és ment férjhez. Apjához például háromszor is.

Eredetiségének könnyű vértezetében a sztár, az egykori Cherilyn Sarkisian

Cher, származását tekintve, örmény, angol, ír, német és cherokee indián. Nem mindennapi keveredés. Cher 16 éves korában elköltözik otthonról, Warren Beatty oldalán ismeri meg a szerelmet. Nehézségek árán, véres verejtékkel végez el néhány évet a középiskolában. A mai napig nehézségei vannak olvasással és a helyesírással: dyszlexiás. (A hírek szerint hasonló gondokkal küzd Tom Cruise, Richard Chamberlain, Julie Walters is.)

Cher fiatalkorának első nagy szerelme Sonny Bono volt, aki végül feleségül is vette.

Egy leányuk született, 1960-ban. Ekkor már Sonny mellett Cher is ismert pop-énekesnő. Második férje Greg Allmann zenész volt, akitől Elijah nevű fia született. E házasság a férj heroinszenvedélye miatt futott zátonyra. Azóta Cher nem ment többé férjhez.

„Nekem eddig még nem fájt a szerelem, legalábbis azokkal a férfiakkal nem, akikhez nem mentem feleségül" – meséli Cher. „A házasságaimban sokat szenvedtem. Sonny Bono, az első férjem ott csalt meg, ahol tudott, pedig 20 év volt köztünk az ő hátrányára. Greg Allman pedig beszámíthatatlanná vált, amikor a drogkábulat eluralkodott rajta."

Helyettük jöttek a fiatal, szép fiúk. Tom Cruise, Bon Jovi, Richie Sambora és a pincérből lett színész, Robert Camiletti, akihez Cher a húsz év korkülönbség ellenére majdnem férjhez ment. „Most nincs senkim, de inkább egyedül vagyok, mintsem valakivel szerelem nélkül, csak azért, mert félek egyedül."

Hollywoodi híresztelések szerint Cher teste „javított kiadás",

Jack Nicholson, Susan Sarandon és Michelle Pfeiffer partnereként az Eastwicki boszorkányokban

vagyis nem igazi. Orvosi beavatkozás eredménye, a szilikon és a sebészkés csodája.

Cher a *The People* magazinnak nyilatkozott először a kényes kérdésről, amely évek óta keserítette az életét.

„Annak idején nyíltan bevallottam, hogy az orromat megigazították. Ezt nem kellett különösebben publikálni, hiszen két évig jártam különböző kötésekkel, ragtapaszokkal az orromon. Ez a tény még senkit sem jogosíthat fel arra, hogy kijelentse, engem egy sebész tákolt össze. Azt beszélték ugyanis, hogy két bordámat is kivetettem, attól vagyok olyan végtelenül karcsú."

Cher tökéletes formáit rendszeres diétának és napi háromórás testedző gyakorlatoknak köszönheti.

Festékek és ékszerek nélkül annyi idősnek látszik, amennyi, de arca sima, s ránc nélküli a szemsarka is. Testének izomzata rendkívül erős, bár látszatra törékeny. Teherbírása szinte végtelen. A két órás show-műsort, amelyben világkörüli útján koncertezett, fáradság és kimerültség nélkül bírta végig. Szállodai szobája teli van azokkal a teremsport eszközökkel, melyeket állandóan magával visz, ha egy-két napnál többet tölt távol hazulról.

Jövedelme egy részét rendszeresen azoknak az intézményeknek küldi el, ahol a torzan született gyermekeket nevelik. Maszk című filmje után határozta el magát erre.

Menekülő ügyvédnő a Gyanúsított című krimiben

Nicolas Cage-val A MOONSTRUCK-ban Loretta Castorini alakításáért eddigi legjobb kritikáit kapta

Cher, Madonnáról

Nemrégiben a cannes-i fesztiválról társalogtak Cherrel a CBS tv-riporterei. Szóba került a cannes-i események csúcspontját jelentő Madonna is. Azt, amit Chertől kapott, amint mondani szokás, nem tenné Madonna a kirakatba.

Cher: „Az a tyúk egy elkényeztetett taknyos, aki igazán lehetne egy kissé kevéssé ku...! (Persze Cher az ennek megfelelő amerikai kifejezést használta, amelyet bip-bip hangon eltorzított a hangmester.) Cher bevallotta, hogy ellenszenvvel, de azért elismeréssel figyeli Madonnát, aki csupán 31 éves az ő 45-éhez képest. Különösen azt méltányolja, ahogyan Madonna a propagandájával tud bánni.

„Azonban van valami abban a tyúkban, amit nem bírok. Azt, hogy rosszindulatú. Néhányszor eljött hozzám, csak azért, mert az ex-férje, Sean Penn meg én jó barátok vagyunk, de borzasztó goromba volt minden vendégemmel.

Szerintem az a baja, hogy túlságosan sok mindene van. Ettől még nem kellene úgy viselkednie, mint egy olcsó kis tyúknak. Amikor már valaki elérte azt a magasságot, ahová ő eljutott, már lehetne egy kissé nagyvonalúbb és jómodorú, nem pedig olyan k...! (A riporter szerint Cherben nem volt semmi rosszindulat vagy gúny, amikor így nyilatkozott. A filmsztár egyszerűen csak nem válogatja meg a kifejezéseit.) „Én nem adok egy vasat sem Madonna videójáért."

Peter Yates Suspect című thillerét is emlékezetessé tette a hősnő megformálásával

CHER

Filmjei, a *Good Times*, a *Chastity*, a *Silkwood* – melynek epizódszerepéért Oscarra jelölték –, a *Maszk*, *Az eastwicki boszorkányok*, a *Moonstruck* (Holdkóros) – amelyért megkapta az Oscart –, a *Suspect* (Gyanú), valamint a *Mermaids* (Hableányok), napjaink nagy sikere.

Legjobb barátnőjének Meryl Streepet tekinti, akinek elsőként köszönte meg az Oscar-díjat, a szakmai segítséget, amelyet tőle kapott.

Tatár Eszter